Dziś w numerze dodatki: GŁOS LITERACKO-NAUKOWY i TYDZIEN w RADJO

Sobota-Niedziela, 14-15 grudnia 1935 – Nr. 290 – Cena 15 gr

(Pismo wychodzi w dniu datowania)

Dzień Bydgoski

24 stron

Rok VII

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORSKI – DZIEŃ KUJAWSKI – GAZETA GDAŃSKA – DZIEŃ GRUDZIĄDZKI
DZIEŃ KOCIEWSKI – DZIEŃ TCZEWSKI – GAZETA MORSKA – GAZETA MOGILEŃSKA

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 205.102.

Projekty ustaw na plenum Sejmu

Bez dyskusji odesłano je do odpowiednich komisyj

Warszawa, 13. 12. (PAT) Dzisiejsze plenarne posiedzenie Sejmu poświęcone było debacie nad projektami ustaw, załatwionemi ostatnio przez komisje sejmowe. Na wstępie po referacie pos. **Hołyńskiego** i krótkich wywodach pos. **Dębickiego,** przyjęto w obu czytaniach **rządowe projekty ustaw o dodatkowych kredytach za rok 1934-35 i 1935-36.** Globalna suma tych kredytów wynosi **przeszło 27 miljonów.**

Następnie Sejm przyjął w obu czytaniach bez dykusji następujące projekty ustaw w sprawie ratyfikacji: **protokółu taryfowego z Estonją, konwencji handlowej i nawigacyjnej z Hiszpanją,** protokółu dodatkowego do **konwencji handlowej z Szwajcarją** oraz **porozumienia z Szwajcarją,** dotyczącego wzajemnego udzielania kontyngentów.

Dalszy punkt porządku dziennego obejmował pierwsze czytanie rządowych projektów ustaw: a) kontroli parlamentarnej nad długami Państwa; b) o djetach senatorów i posłów, c) o likwidacji tymcz. kasy przezorności pracowników Kolei Państwowych Polskich w b. zaborze rosyjskim, które odesłano zgodnie z propozycją marszałka **do komisji budżetowej.** Również do komisji budżetowej odesłano przedłożenie rządowe o **zamknięciu rachunków państwowych za okres od 1 kwietnia 1933 r. do 31 marca 1934 r.** z wnioskiem Najwyższej Izby Kontroli o zatwierdzenie rachunków i udzielenie Rządowi absolutorjum za ten okres. Następnie marszałek zaproponował powołanie na okres obecnej sesji zwyczajnej dwóch komisyj: **oświatowej i prawniczej,** każda w składzie 25 posłów. Po przyjęciu tych propozycyj Izba odesłała do tych komisyj szereg projektów ustaw. M. in. do komisji oświatowej odesłano projekt ustawy o utworzeniu **muzeum Marszałka Piłsudskiego w Belwederze,** a do komisji prawniczej **projekt ustawy o amnestji.**

Na zakończenie posiedzenia marszałek zaproponował powołanie **komisji regulaminowej** w składzie 15 osób, wyjaśniając, iż powołanie takiej komisji jest konieczne ze względu na to, że art. 44 Konstytucji przewiduje dla niej pewne czynności. Izba uchwaliła **powołanie tej komisji w składzie proponowanym przez marszałka.** Na tem **wyczerpano porządek dzienny.**

Poseł ks. **Lubelski** wniósł interpelację do ministra W. R. i O. P. w sprawie nauki religji katolickiej i wychowania religijno-moralnego w szkołach powszechnych i średnich, oraz wynagrodzenia duchowieństwa za naukę religji katolickiej. O terminie i porządku dziennym następnego posiedzenia Sejmu posłowie będą zawiadomieni pisemnie. Marszałek podaje już dziś do wiadomości, że prawdopodobnie **zwoła posiedzenie we wtorek 17 bm. o godz. 10 rano.**

W pełnem czci skupieniu

komisja przyjęła ustawę o Muzeum Belwederskiem

Warszawa, 13. 12. (PAT) Komisja oświatowa ukonstytuowała się dziś bezpośrednio po posiedzeniu plenarnem Sejmu, wybierając na przewodniczącego posła Bolesława **Pochmarskiego.**

Przewodniczący po rozdziale referatów oznajmił przystąpienie do pracy, podkreślając szczególne znaczenie chwili, w której komisja pracę rozpoczyna od projektu rządowego ustawy **o utworzeniu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze.** Przewodniczący zaznacza, że jest zrozumiałem, iż ta sprawa przenikać musi serca obywateli **szczególnem uczuciem** (wszyscy wstają). Myśli nasze i uczucia w tej chwili zwracają się do Wodza Narodu i są **wyrazem aktu hołdu dla Jego nieśmiertelnego ducha.**

Przewodniczący udzielił następnie głosu posłance **Pelczyńskiej,** jako referentce projektu ustawy, którego wszyscy **wysłuchali stojąc.** Komisja przyjęła projekt ustawy **bez dyskusji i w milczeniu, oddając manifestacyjnie hołd duchowi Wielkiego Marszałka.**

Projekt amnestji w komisji prawniczej

Warszawa 13. 12. (PAT). Dziś odbyło się posiedzenie komisji prawniczej Sejmu, które zagaił **marszałek Car.** Na wniosek posła **Hyli** komisja wybrała na swego przewodniczącego **wicemarszałka Podoskiego.** Referentem projektu ustawy o amnestji wybrano posła **Madejskiego.** Następne posiedzenie komisji wicemarszałek Podoski wyznaczył na **jutro na godz. 10 rano.** Na posiedzeniu tem komisja rozpatrywać będzie **projekt ustawy o amnestji.**

W razie wprowadzenia sankcyj naftowych

flota włoska zaatakowałaby flotę brytyjską

Ustepliwość rządu angielskiego była podyktowana obawą?

Londyn, 13. 12. (PAT.) „Manchester Guardian" zamieszcza dziś **rewelacyjne uwagi o zakulisowych okolicznościach, które towarzyszyły przyjęciu przez min. Hoare'a propozycyj paryskich.** Laval miał oznajmić Hoarowi w formie prawie ultymatywnej, że Francja **nie życzy sobie sankcyj naftowych.** Laval usilnie nalegał na min. W. Brytanji, by sankcje te były zaniechane.

Pod bezpośredniem wrażeniem rozmowy z ambasadorem włoskim w Paryżu premjer francuski oświadczył, iż jest przekonany, że **jeśli W. Brytanja i państwa produkujące naftę zdecydują się na embargo, istnieją poważne obawy, że Mussolini w obliczu klęski zarówno w Abisynji, jak we Włoszech, rozkaże zaatakować flotę brytyjską.** Laval podkreślił dalej ograniczony charakter pomocy, jakiej flota francuska mogłaby udzielić flocie brytyjskiej nawet przy najlepszych chęciach.

Zastrzelił dwóch profesorów uniwersytetu

Dzika zemsta zwolnionego ze służby Rosjanina

Nowy York 13. 12. (PAT). Rosjanin **Wiktor Kusow** liczący 55 lat **zastrzelił wczoraj z rewolweru 2 profesorów chirurgji dentystycznej w uniwersytecie Columbia, a trzeciego z nich ranił, poczem popełnił samobójstwo.**

Kusow był jednym z niższych funkcjonarjuszów w uniwersytecie, zrana miał jakieś zajście z jednym ze swych kolegów, rzucił się na niego i **chciał go zadusić.** Za ten napad wydalono go ze służby. Popołudniu Kusow wtargnął z rewolwerem w ręku do sali wydziału dentystyki i tam **dokonał krwawego dzieła dzikiej zemsty** za zwolnienie go z posady, poczem popełnił samobójstwo.

Dziś w numerze:

Po świadkach zeznają biegli

Druzgocące szczegóły o działalności osk. Karpyńca

Warszawa, 13. 12. (PAT.) Dzisiejsze posiedzenie Sądu Okręgowego w sprawie o zabójstwo śp. min. Pierackiego rozpoczęło się o godz. 10 min. 50. Przed rozpoczęciem posiedzenia na ławę oskarżonych sprowadzono **Stefana Banderę**, który w dn. 5 bm. za awanturowanie się podczas rozprawy, usunięty został postanowieniem Sądu z sali na czas badania świadków. Następnie Sąd przystąpił do dalszego **odczytywania zeznań świadków**, którzy nie przybyli na rozprawę.

Jako pierwsze odczytane zostały zeznania świadka **Onyszczuka, następnie świadka Ołeksy Knysza,** kolegi Grzegorza Maciejki, który zeznał, iż Maciejkę znał od 5 lat. Rozpoznał go na okazanej fotografji. Maciejko przebywał ze świadkiem **w areszcie śledczym w Brygidkach.** Świadek widział Maciejkę we Lwowie w kilka tygodni po jego zniknięciu z domu, zauważył przytem, że Maciejko **miał włosy ostrzyżone,** gdy przedtem nosił długie. Maciejko znikł w czerwcu 1934 r.

Bombę dla mordercy sporządził Karpyniec

W dalszym ciągu zbadany został starszy majster wojskowy **Antoni Sendur.** Zeznaje on, iż brał udział w rewizji w mieszkaniu osk. Karpyńca w Krakowie. Wśród próbówek i rurek szklanych i mosiężnych, różnych narzędzi, gwintownic i ampułek z płynami, świadek zwrócił uwagę na **zegar ścienny dziwnej konstrukcji, w którym znalazł przyrząd zegarowy** z naklejoną karteczką, w języku ukraińskim. Karpynec pytany przez świadka o niektóre chemikalja oświadczył, że sam nie wie, co one przedstawiają. Świadek odniósł wrażenie, że Karpynec nie chce udzielić informacyj. W piecu świadek znalazł **formę do odlewania granatów i** foremki jakby do odlewania zapalników. Po jakimś czasie wezwano świadka do urzędu śledczego, gdzie zastał prokuratora Żeleńskiego i kilka innych osób. Prokurator okazał świadkowi blaszane wieczko pudełka, zawierającego bombę i zapytał go, czy nie znalazł czegoś podobnego u Karpynca. Świadek znalazł istotnie **uzupełniające się blaszane części w laboratorjum Karpynca.**

Na wniosek prokuratora Rudnickiego, świadek pokazuje znajdujące się wśród dowodów rzeczowych poszczególne części blachy, znalezionej u Karpynca oraz części blachy, z której zrobiona była bomba, porzucona na ulicy przez sprawcę zabójstwa śp. min. Pierackiego. Świadek wyjaśnia, że blachę z tej bomby rozlutował a następnie rozprostował i przymierzył do części blachy, znalezionej u Karpynca. Okazało się, **że części te ściśle do siebie przylegają i że pochodzą z jednego i tego samego arkusza blachy.** Na wniosek prok. Rudnickiego świadek składa przed Sądem na stole wymienione części blachy. Części te po złożeniu **ściśle pasują do siebie** i zawierają charakterystyczne wyżłobienia przy cięciu nożycami.

Adwokat skazany na 100 zł grzywny

O godz. 13,15 przewodniczący zarządził przerwę obiadową. Po wznowieniu posiedzenia zeznawał świadek **Jan Hirny,** przodownik służby śledczej we Lwowie. Na pytanie prok. Żeleńskiego, dlaczego świadek nie chce ujawnić nazwisk osób go informujących, świadek odpowiada, iż obawia się, aby osób tych nie spotkała **represja.** Bywały bowiem wypadki, że **do świadków w procesach ukraińskich strzelano.** Świadek więc nie chce narażać swych informatorów. Adw. **Hankiewicz** oświadcza, ze to, co powiedział świadek Hirny o strzelaniu do świadków **jest kalumnją.**

Wobec tego odezwania się **sąd postanowił** z mocy art. 61 prawa o ustroju sądów powszechnych za uchybienie powadze sądu **skazać adw. Hankiewicza na 100 zł grzywny.**

Zkolei sąd wysłuchał orzeczenia eksperta **prof. Grzywo-Dąbrowskiego,** który oglądał zwłoki śp. min. Pierackiego. Według opinji biegłego minister Pieracki otrzymał **dwa strzały.** W jakiej kolejności oba strzały nastąpiły, nie da się stwierdzić, lecz w każdym razie nastąpiły **bardzo szybko po sobie.** Najprawdopodobniej strzały były oddane do ofiary w chwili gdy stała. Minister był wzrostu 181 cm, a więc wysokiego. Strzał do czaszki **padł z dołu ku górze** i taki jest również kierunek draśnięcia skóry. Jeżeli okazało się że zabójca był wzrostu średniego, to kierunek strzałów **jest zupełnie naturalny.**

Rewelacyjne orzeczenia biegłych pirotechników

Po przesłuchaniu tego biegłego sąd przystąpił do **ekspertyz pirotechnicznych.**

Przewodniczący wylicza orzeczenie, złożone w śledztwie w sprawie pochodzenia, konstrukcji i siły bomby, porzuconej w Warszawie **w dniu 15 czerwca, wydanie przez biegłych kpt. Stefana Dygonia,** por. Jana **Weissa i st. sierżanta Sendura.**

Opinja biegłych stwierdza, że wszystkie części bomby zostały bezwzględnie zrobione z materjałów, znalezionych **w mieszkaniu Karpynca.** Poszczególne części ściśle przylegają do siebie, bądź odpowiadają materjałom, znalezionym u Karpyńca. Orzeczenie biegłych stwierdza, iż siła bomby równała się **sile 4—5 granatów ręcznych zaczepnych,** rzuconych jednocześnie w jedno miejsce. Działanie jej, mogące spowodować śmierć lub ciężkie okaleczenie sięgało **w promieniu 40 do 50 m.** Osoba, która sporządziła bombę była według orzeczenia dobrze poinformowana o wyrobie materjałów wybuchowych.

Biegły **por. Weiss** opisuje doświadczenia, ktorych dokonał z trzema bombami, wzorowanemi **na bombie oryginalej,** porzuconej **przez sprawcę** zamachu na min. Pierackiego. Przy pierwszem doświadczeniu szło o **wielkość i ilość odłamków.** Drugi eksperyment poświęcony był **samej sile wybuchu.** Trzecie doświadczenie dokonane zostało przez biegłego **w ten sposób, że** bombę ustawił na 7 deskach, leżących jedna na drugiej na wysokość 14 cm. w promieniu 10 do 15 m. umieszczono duże arkusze szarego papieru **dla zbadania wielkości odłamków i siły wybuchu. Po zdetonowaniu bomby okazało się, że deski są przecięte,** mimo iż nie były związane i leżały na piachu, co osłabiło siłę wybuchu. Na arkuszach papieru pozostały ślady wielkiej ilości odłamków wielkości od 2 do 10 mm.

Na pytanie prok. Rudnickiego biegły odpowiada, że ilości odłamków w obu doświadczeniach nie były jednakowe, a to z powodu, że bomba była wykonana sposobem domowym, a zatem biegły nie upatruje istotnej sprzeczności między małą liczbą odłamków, a dużą liczbą w trzecim eksperymencie. Wysokość, na jaką wyleciały odłamki w drugiem doświadczeniu biegły ocenił przez porównanie z pobliskiemi sosnami i określa ją jako mniej więcej **trzykrotnie większą od najwyższej wysokości sali sądowej.**

Na pytanie prok. Rudnickiego biegły wyjaśnia, że przy silnem uderzeniu tłoka o kamień **bomba mogła eksplodować,** natomiast nie mógł wybuch nastąpić od przewracania bomby np. w walizce. Zkolei zadaje szereg pytań adw. Szłapak. Na pytanie jak wytłumaczyć, że mimo usiłowań bomba nie wybuchła, biegły wyjaśnia, że po rozładowaniu zapalnika mógł stwierdzić, że nie nastąpiło działanie bomby, **bo nie została zgnieciona szklana ampułka zapalnika.**

Następnie drugi biegły **kpt. Dygoń** podtrzymuje całkowicie opinję, wyrażoną przez biegłego por. Weissa. Prok. Żeleński zapytuje biegłego, czy zna orzeczenie biegłych w sprawie zamachu petardowego w **drukarni Jaskowa we Lwowie.** Biegły kpt. Dygoń na podstawie okazanej mu fotografji **wnętrza** drukarni Jaskowa we Lwowie, uszkodzonej wskutek wybuchu petardy, stwierdza bezwzględnie, że bomba tam podłożona **mogła spowodować zabicie człowieka.**

O godz. 17.45 przewodniczący zarządził **przerwę w rozprawie do soboty do godz. 10 rano.**

Przed wystawą gwiazdkową

Obniżka taryf telefonicznych

Opłata abonamentowa w Bydgoszczy potanieje o 15,4 proc.

Warszawa 13. 12. (PAT). Jak się dowiadujemy, Min. Poczt i Telegrafów zaakceptował po dłuższych pertraktacjach zniżkę opłat dla abonentów licznikowych **na sieciach eksploatowanych przez P. A. S. T.** Zniżka ta wejdzie w życie **od 1 stycznia 1936.** Na **sieciach** w **Warszawie, Łodzi i Lwowie** w taryfie „a" obniżona zostanie opłata stała **z 15 na 13 zł. mies.** z pozostawieniem dotychczasowego miesięcznego kontyngentu 75 rozmów i opłaty zmiennej za rozmowy nadkontyngentowe po 8 gr. W taryfie „b" opłata zniżona zostanie **z 22 na 20 zł** i opłata zmienna za rozmowy **z 7** na 6 gr. przy pozostawieniu dotychczasowego kontyngentu 200 miesięcznie.

Na **sieciach spółki w Lublinie, Bydgoszczy, Borysławiu i Drohobyczu** obniżona zostanie opłata stała z **13 na 11 zł mies., z** pozostawieniem dotychczasowego kontyngentu 75 rozmów **mies** i **opłaty zmienne** za każdą rozmowę ponad kontyngent 8 gr. Wobec powyższego obniżka na sieciach miejskich w Warszawie, Lwowie i Łodzi wyniesie **13,3 proc. dla taryfy „a" i 9,1 proc. dla taryfy „b"** Procent ten wzrasta w zależności od ilości rozmów nadkontyngentowych. Obniżka na sieciach w Lublinie, **Bydgoszczy,** Borysławiu i Drohobyczu **wyniesie 15,4 proc.**

Sprawa Waberskiego w Sądzie Apelacyjnym

(o) **Poznań,** 13. 12. (Tel. wł.) Sąd Apelacyjny rozpatrywał sprawę głośnego oszusta wekslowego **Waberskiego, b. członka Stron. Narodowego** w Gnieźnie, który oskarżony był o **podrobienie 680 weksli** na sumę 350.000 zł.

Waberski skazany został na 2 i pół roku przez Sąd Okręgowy. Sąd Apelacyjny zmniejszył mu karę do 2 lat.

Pan Prezydent przyjmie delegację Uniwersytetu Poznańskiego

(o) **Poznań,** 13. 12. (Tel. wł.) Pan Prezydent R. P. wyznaczył na 18 bm. audjencję, na której przyjęty zostanie rektor Uniwersytetu Poznańskiego **dr. Runge** i delegacja profesorów. Audjencja ta stoi w związku z **ofiarowaniem Panu Prezydentowi doktoratu „honoris causa"** Uniwersytetu Poznańskiego.

Zmiany na polskich placówkach dyplomatycznych

Warszawa, 13. 12. (PAT.) Franciszek **Charwat,** poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny w Helsingforsie został mianowany w dn. 1 stycznia 1936 r. **posłem nadzwyczajnym i ministrem pełnomocnym w Rydze.** Henryk **Sokolnicki,** radca ambasady R. P. w Moskwie został mianowany z dn. 1 stycznia 1936 r. **posłem nadzwyczajnym i ministrem pełnomocnym w Helsingforsie.**

Młodzież przyłącza się do zbiorowej akcji gospodarczej

Warszawa, 13. 12. (PAT.) W dniu 12 grudnia r. b. zorganizowany został w Warszawie **komitet akcji gospodarczej młodzieży polskiej,** mający na celu współdziałanie młodego pokolenia w realizacji zadań gospodarczych Polski. Inicjatywę podjęła **młodzież akademicka,** przyczem w najbliższych dniach mają powstać **podobne komitety w większych miastach Polski.**

Opłaty na wyższych uczelniach będą obniżone

(o) **Warszawa,** 13. 12. (Tel. wł.) Jedno z pierwszych posunięć nowego ministra Wyznań Rel. i Ośw. Publ. przyniesie ulgę w położeniu młodzieży akademickiej przez **obniżenie opłat na wyższych uczelniach.**

Sprawą tą ma zająć się projektowany w najbliższym czasie zjazd rektorów wyższych uczelni.

Rozrachunki polsko-niemieckie
z tytułu realizacji układu kompensacyjnego

(o) **Warszawa,** 13. 12. (Tel. wł.) Dnia 11 bm. rozpoczęły się w Berlinie pertraktacje, dotyczące szczegółów wykonania technicznego **układu rozrachunkowego polsko-niemieckiego** z tytułu realizacji układu kompensacyjnego polsko-niemieckiego.

W obradach tych stronę polską reprezentuje komisja rządowa kontroli obrotów towarowych polsko-niemieckich z p. **Siebeneichen,** komisarzem Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego na czele.

Dziś do Berlina wyjechał celem wzięcia udziału w naradach prezes tegoż towarzystwa p. inż. **Szydłowski.**

Skazanie komunistów ukraińskich

(o) **Łuck,** 13. 12. (Tel. wł.) W dniu dzisiejszym zapadł wyrok w dwudniowym procesie 15 członków partji komunistycznej „Zachodniej Ukrainy", oskarżonych o działalność wywrotową, akcję terorystyczną i sabotażową.

Michał **Pawluk** i Paweł **Marcyniuk** za **zabójstwo,** dokonane z rozkazu partyjnego oraz za działalność wywrotową **skazani zostali na dożywotnie więzienie.** Pozostali otrzymali po 2 lata więzienia z pozbawieniem praw obywatelskich **na lat 5.**

Dzień w Bydgoszczy

Sobota 14 grudnia

KALENDARZYK RZYM.-KAT.
Sobota: Spirydjona — Niedziela: Walerjana

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY w dniu 14 bm.

W dalszym ciągu przeważnie pochmurno. Miejscami śnieg. Umiarkowany mróz. Słabe wiatry z kierunków wschodnich.

— **Dyżur lekarza kolejowego** w niedzielę pełni dr. Gadomski, ul. Gdańska 57 tel. 31-21.

Z TEATRU MIEJSKIEGO

Wobec licznych zapytań i na ogólne żądanie dyrekcja teatru podaje do wiadomości że efektowna, pełna przecudnych melodji, komedjowo uśmiechnięta, wystawiona z wielkim przepychem dekoracji i współczesnych kostjumów operetka Abraham p. t. **„Przygoda w Grand Hotelu"** ukaże się w sobotę nieodwołalnie ostatni raz w sezonie, w znakomitej obsadzie złożonej z pp.: Fontanównej, Gabrielli, Morozowiczowej, Motyczyńskiej, Dowmunta, Dytrycha, Lochmana, Leśniowskiego, Peteckiego, Rychlera, Winczewskiego i Ziemskiego.

W niedzielę dwa przedstawienia: o godz. 16 po cenach zniżonych, niezwykłem i zasłużonem powodzeniem cieszącą się **„Żółta lilja"** operetka Krasznay-Krausza z p. Gabrielli na czele świetnego zespołu, wieczorem zaś rozśmieszająca do łez, pełna słownego i sytuacyjnego dowcipu farsa w 3 aktach Arnolda i Bacha **„Hurra jest chłopczyk"** w zmienionej obsadzie.

REPERTUAR KIN:

ADRIA: „Wilhelm Tell" i bogaty nadprogram.
APOLLO: „Mężczyźni w niebezpieczeństwie".
BAJKA: Dolores z Harry Carey (film z Legji Cudzoziemskiej).
KRISTAL: „Walc cesarski" i wielki nadprogram.
MARYSIEŃKA: „Zaufam Ci" i „Frasquita".
REWJA: „Cudotwórca" — W roli gł. Silwia Sydney. Na scenie nowa wesoła rewja humoru i tańca.

Z miasta

— **Polski Biały Krzyż** zaprasza członków swych na otwarcie wystawy pt. „Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu w hołdzie", która otwarcie odbędzie się w niedzielę dnia 15 grudnia br. o godz. 12.45 w Muzeum Miejskiem.

— **Co niesie karnawał?** Na to pytanie odpowie nam **„Pokaz Mód"**, który odbędzie się w niedzielę dnia 15. 12. 1935 r. o godz. 17-tej w sali Malinowej hotelu „Pod Orłem". Najpiękniejsze modele przedstawi nam P. T. Firma St. Grzegorzewski ul. Mostowa 9. Dochód na oświatę żołnierza!

Różne atrakcje! Wstęp 99 gr. od osoby.

— **Z powodu przeprowadzki biura Wydziału Zdrowia** i Oddziału Szpitalnictwa, w poniedziałek, dnia 16 grudnia będą nieczynne. Biura te odtąd mieścić się będą w gmachu przy ul. Jagiellońskiej 18 I ptr.

Roczne walne zebranie Okręgu Pomorskiego Związku Kolarskiego odbędzie się dn. 15 grudnia o godz. 10 w lokalu Miejskiego Ośrodka Wychowania Fizycznego ul. Libelta 3 I ptr.

— **Zebranie Tow. Obywateli i Miłośników Miedzynia** odbędzie się w niedzielę dnia 15 bm. o godz. 16 w sali p. Bucholca 6 śluza.

— **Związek Rezerwistów Koło 9** urządza w niedzielę dnia 15 o godz. 20 na sali p. Kowalskiego, Wrocławska 7 przedstawienie amatorskie. Dochód przeznaczony na gwiazdkę dla najbiedniejszych i bezrobotnych Koła.

— **Rodzina Kolejowa w Bydgoszczy** zawiadamia, że projektowana na niedzielę dnia 15 bm. wielka wenta i loterja fantowa na rzecz „Gwiazdki" dla najbiedniejszych w Rodzinie Kolejowej ze względów od stowarzyszenia niezależnych nie odbędzie się. Tą drogą Rodzina Kolejowa wyraża gorące podziękowanie tym wszystkim ofiarodawcom, którzy na jej apel pospieszyli z darami w gotówce i naturze na powyższy cel i zawiadamia, że zebraną gotówkę przeznaczyła na zakup darów gwiazdkowych dla najbiedniejszych, a ofiarowane przedmioty odda na loterję fantową która odbędzie się w czasie zabawy tanecznej, zorganizowanej przez Rodzinę Kolejową w styczniu 1936 r.

— **Rada Artystyczno - Kulturalna ku czci Zarębskiego.** Z okazji 50-lecia śmierci jednego z najwybitniejszych po Chopinie kompozytorów polskich śp. Juljusza Zarębskiego (1854—1885), organizuje Rada Artystyczno-Kulturalna w Bydgoszczy w nadchodzącą niedzielę dnia 15 grudnia rb. audycję muzyczną, poświęconą całkowicie twórczości tego kompozytora. Na program złożą się: referat o Zarębskim, jego kwintet fortepianowy i utwory fortepianowe. Audycja odbędzie się o godz. 4,30 po południu w sali Miejskiego Konserwatorjum Muzycznego, przy ul. Piotra Skargi nr. 14. — Program wykonają profesorowie Miejskiego Konserwatorjum Muzycznego. Wstęp bezpłatny.

— **Podarki gwiazdkowe,** jeśli chodzi o wielki wybór, mogący zadowolić każdy gust i każdą kieszeń — nietylko można, ale przedewszystkiem i warto wybierać w znanym magazynie firmy Marja Hirsz Langerowa, przy ul. Gdańskiej 33. Zwracamy tylko uwagę na wystawę magazynu, jak również i na dzisiejsze ogłoszenie firmy Marja Hirsz-Langerowa.

Prawda i nieprawda

Podobnie jak „Dziennik Bydgoski" nieprawdę podał sprawozdawca „Słowa Pomorskiego", które w tendencyjny sposób zamieściło wiadomość, jakoby przewodniczący rozprawy o zajścia w Wiktorówku „na początku wtorkowego posiedzenia Sądu zwrócił uwagę na niezgodne z prawdą sprawozdanie, zamieszczone przez „I. K. C.", i „Dzień Pomorski". **Wiadomość ta odnośnie naszego pisma jest wyssana z palca.** Nazwę naszego Wydawnictwa wypowiedzianą przez przewodniczącego rozprawy upiekło chyba „Słowo Pomorskie" w kuchni redakcyjnej.

Z incydentem tym Wydawnictwo nasze miało tyle wspólnego, że **obecny na rozprawie kierownik naszego „Dnia Bydgoskiego" redaktor W. Górnicki na życzenie kolegów dziennikarzy poszedł do przewodnicząc. rozprawy p. sędziego Wojtynowskiego jako sekretarz „Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich" z prośbą, aby wszelkie uwagi pod adresem prasy nie kierował od stołu sędziowskiego, a wzywał zainteresowanych do siebie.** Jednocześnie sekretarz Syndykatu red. Górnicki prosił przewodniczącego, aby ze względu na to, że dziennikarze muszą wychodzić z sali rozpraw celem przetelefonowania sprawozdań do swych redakcyj zamiejscowych, nie utrudniał wychodzenie z sali wzgl. nie robił kwestyj ze spóźniania się na rozprawę. Pan sędz. Wojtynowski przychylił się do postulatów z ławy dziennikarskiej, czego najlepszym dowodem może być fakt, że następnego dnia p. sędz. Wojtynowski wezwał do siebie sprawozdawcę warszawskiego „Dziennika Narodowego" i zwrócił mu uwagę na nieodpowiednie podanie wiadomości z procesu.

Tak wygląda **w świetle prawdy** cały incydent, jaki miał miejsce podczas procesu co do niezgodnych z prawdą sprawozdań. **W kierunku naszego sprawozdawcy nie padła żadna uwaga od chwili rozpoczęcia procesu, ani też Wydawnictwo nasze nie było wymieniane.** Podawaliśmy rozprawę najobszerniej z całej prasy, gdyż pragnęliśmy oświetlić wszechstronnie tło smutnych zajść w Wiktorówku.

Prawdą natomiast jest, iż **wczoraj podczas ogłaszania wyroku Sąd zwrócił uwagę sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego" na niezgodne z prawdą zamieszczenie sprawozdania, prosząc sprawozdawcę „Dziennika Bydgoskiego" aby sprostowanie zamieścił w najbliższym numerze.**

To nie jest wyssane z palca!

Pracodawcom pod uwagę!

Ekspozytura Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy w Bydgoszczy donosi nam, że niektórzy pracodawcy nie zgłaszają swoich zapotrzebowań na pracowników w referatach pośrednictwa pracy przy Ekspozyturze względnie Zarządach Miejskich lub Gminnych, pomimo, że referaty te posiadają w swojej ewidencji pracowników poszukujących pracy wszelkich zawodów i kategoryj, wśród których pp. Pracodawcy znaleźliby niewątpliwie osoby odpowiadające stawianym warunkom i wymaganym kwalifikacjom.

Ekspozytura stwierdza również, że część pracodawców nie przestrzega rozporządzeniem nałożonego obowiązku zgłaszania w ciągu dni 3-ch przyjętych pracowników. Stan ten umożliwia pracującym, z uszczerbkiem dla poszukujących pracy, bezprawne korzystanie z różnych ulg, przyznanych ustawowo tylko bezrobotnym w formie świadczeń, względnie innych dobrodziejstw.

Ponadto Ekspozytura Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy przypomina zakładom pracy, zatrudniającym ponad 50 pracowników o ustawowym obowiązku zatrudniania inwalidów wojennych i wojskowych, w granicach inwalidztwa od 15—65 procent, oraz w stosunku określonym art. 59 ust. z dnia 17 marca 1932.

Nadmienia się, że publiczne zapośredniczanie w referatach pośrednictwa pracy, za wyjątkiem służby domowej, jest wolne od wszelkich opłat. Pracodawcy przysługuje prawo wyboru z pośród skierowanych kandydatów.

Winni niestosowania do powyższego będą pociągnięci do odpowiedzialności karno-administracyjnej.

Ekspozytura Wojew. Biura Funduszu Pracy w Bydgoszczy znajduje się przy ul. Grodzkiej nr. 25, telef. 36-06.

Dalsze ogniwa na rzecz warsztatów pracy Ch. L. P.

Chcesz chociaż w drobnej części przyczynić się do likwidacji bezrobocia, chcesz przyczynić się do rozwoju młodzieżowych warsztatów pracy — buduj nowe ogniwa w łańcuchu składek, złóż ofiary w naturaljach, a będziesz miał wielką i trwałą zasługę społeczną!

Wezwany przez p. Jana Błaszaka, p. Grzechowiak (restaurator) składa 3 zł. i prosi p. Jarnatha (restauracja ul. Parkowa) i p. Konrada Ciżewskiego, ul. Długa (restauracja).

Wezwany przez p. Albina Boćka, m. rzeźnicki p. Dudziak złożył 3 zł. i prosi p. Kubaczewskiego, m. rzeźn., ul. Fordońska.

Spółka Sprzedaży i Zakupu przy Cechu Rzeźn.-Wędliniarskim złożyła 3 zł., prosząc do dalszego kontynuowania łańcuszka p. Jaskólskiego, handel bydła, ul. Promenada.

P. Heydeman, wezwany przez p. Szenka, złożył 3 zł. i prosi p. Stenzla Leopolda, Pl. Weyssenhoffa, p. Szymczaka Józefa, handel maszyn, ul. Dworcowa, p. Roberta Frosta (F-ma Butowski), ul. Gdańska i p. inż. Chełkowskiego, ul. Adama Asnyka 2.

M. szewski, p. Brzostowicz, wezwany przez p. Nowastowskiego, zdeklarował 3 zł. i prosi p. Jakubowskiego, ul. Gdańska 26, m. kraw. Józefa Grzelaka, Śniadeckich, p. Daleckiego, ul. Gdańska 39.

M. krawiecki p. Wilk, wezwany przez p. Wyrobka, zdeklarował 3 zł. i prosi p. Jankowskiego, bibljotekarza Szkoły Podchorążych, p. Popielewskiego, m. fryzj. w Szkole Podchor., p. Poniatowskiego, m. złotniczego, ul. Śniadeckich 1, p. Rytera, fabrykanta pończoch, ul. Fordońska.

M. szewski p. Makowski, wezwany przez m. szewskiego p. Rogowskiego, zdeklarował 3 zł. i prosi p. Śleblodę Andrzeja, Gdańska 95, p. Szudarka, ul. Gdańska 80.

M. szewski, p. Turzański, wezwany przez p. Rogowskiego, złożył 3 zł. i prosi p. St. Michałka, m. szewskiego, ul. Sieroca 10 (stary nr.), kierownika firmy Ligi, p. Jana Turka, ul. Gdańska 111, m. szewskiego Szymona Militowskiego, Koronowo.

M. piekarski p. Chęciński, wezwany przez p. Walczaka, złożył 3 zł. i prosi p. Bigońskiego Wincentego, Gdańska, p. Machalińskiego, ul. Gdańska, p. Gralewską-Ziółkowską, ul. Gdańska.

P. Józef Winiarski, m. rzeźn., wezwany przez p. Konieczkę, złożył 3 zł., prosząc p. Necela, ul. Gdańska róg Chocimskiej, p. Andryszaka, Zbożowy Rynek i p. Jóźwiaka M., rzeźn., Bielawki.

Migawki bydgoskie

Baran zdrów

Zapytywano mnie wczoraj znowu o mego barana. Czy czuje się zdrów i gdzie go chowam.

Naturalnie że chowam! Z własnością człowiek nie tak łatwo rozstaje się. Zresztą jak już mówiłem, do barana dokupnię majątek ziemski.

Baran chowa się narazie dzięki uprzejmości znajomych na wsi. Odrasta mu wełna, gdyż na wentę zrobiono mu fryzurę na rekruta.

Barana nie wysłałem jednak daleko! Chowa się w powiecie bydgoskim!

O ile pójdzie wszystko dobrze, będę miał na wiosnę większe stadko. Zawiadomiono mnie o możliwości dochowku przy pewnej kombinacji.

Na majątek ziemski będą musieli przeczekać moi znajomi jeszcze kilka wiosen. Postaram się dożyć! (Kat.)

Popularny Teatr Strzelecki

W niedzielę ubiegłą odbyło się pierwsze przedstawienie nowo powstałego teatrzyku strzeleckiego w Domu Strzeleckim przy ul. Wrocławskiej 3. Na całość programu złożyła się I akt. komedja pt. „Chrapanie z rozkazu" z udziałem p. Kiebzakównej, oraz pp. Rzepeckiego, Lisa, i Gajdeckiego w roli głównej. Całość wypadła bardzo dobrze, a u młodych amatorów można było zauważyć nawet obycie ze sceną.

Na specjalną uwagę zasługuje p. Gajdecki który w roli kaprala Rzerzuchy był znakomity, wywołując na widowni "huragany" śmiechu, swą znakomitą groteskową postacią oraz świetną grą. Reżyserował p. Czajkowski. W dalszym ciągu wystawiono rewję w 11 obrazach, która naprawdę dorównywa swym poziomem artystycznym i grą zespołom zawodowym. Pięknie i świetnie dane recytacje p. Gajewskiej oraz śpiew p. Wójcównej były naprawdę atrakcją całego wieczoru.

Dalej p. Sobota jako konferencjer i wykonawca wesołych piosenek zjednał sobie miejsca serca zebranej publiczności.

Znany wirtuoz na harmonijkach ustnych p. Gajdecki, zadziwił publiczność i pokazał jest nietylko artystą i muzykiem ale nawet pianistą i kompozytorem, bowiem przy akompanjamencie odśpiewała p. Wójcówna b. melodyjnego walca angielskiego jego własnej kompozycji do słów Witolda Rychera pt. „Trzeba się rozstać".

Uzupełnieniem zespołu był miły p. Rzepecki.

Wykonawcy rewji znani są ze swych bezinteresownych występów na terenie naszego miasta i udowodnili raz jeszcze wysoki swój poziom artystyczny.

Należy im się gorące podziękowanie za naprawdę obywatelską pracę. Publiczność wyniosła jaknajlepsze wrażenie co niewątpliwie okaże się na przyszłem przedstawieniu. Kto nie był niech żałuje.

Epokowy wynalazek

Z chwilą skonstruowania przez Zakłady Radjotechniczne „Natawis" uniwersalnych odbiorników działających bez żadnych przeróbek i bez żadnych zmian jednakowo dobrze przy każdem napięciu i przy każdym prądzie nie powinno być w Polsce ani jednej rodziny, któraby została na Gwiazdkę bez uniwersalnego aparatu radjowego „Natawis" tembardziej, że „Natawis" produkuje aparaty uniwersalne tak tańsze jak i droższe, a więc na każdą kieszeń i na każdy gust.

Tylko oryginalne odbiorniki „Natawis" typ Imperator U. i Herold U. gwarantują sprawne działanie przy każdym prądzie i każdem napięciu.

Pamiętajcie więc, aby wszędzie żądać oryginalnych uniwersalnych odbiorników „Natawisa".

„Natawis" w dom — radość w dom!

713 nowych abonentów telefonicznych

Jak donosimy na innem miejscu, w dn. 16 bm. kończy się 4-ro miesięczny okres bezpłatnego zakładania telefonów przez Zarząd Telefonów Bydgoskich. Jak się dowiadujemy, przyłączono przez ten okres 4-ech miesięczny 713 nowych abonentów do sieci. Jest to naprawdę ładny rezultat i p. dyr. inż. Bebenkowskiemu można powinszować sukcesu. Nietylko zaprowadził w Bydgoszczy automaty i nauczył ludzi obchodzić się z niemi, ale co ważniejsze, ułatwił ludziom życie.

713 nowych abonentów, to nietylko oszczędność czasu dla samych abonentów, ale i dla ich interesentów.

NA MARGINESIE.

Szkaradna plaga

Każdy obserwator życia gospodarczego zauważył niewątpliwie w ostatnim czasie zmniejszony ruch handlowy, jakkolwiek znajdujemy się na początku miesiąca oraz w okresie przedgwiazdkowym.

Kupcy bydgoscy zamówili znaczne zapasy towarów, oczekując z upragnieniem na nabywców.

Lokale restauracyjne i kawiarnie świecą przeważnie pustkami.

Wszyscy spodziewają się znacznego ożywienia handlowego dopiero przed samą gwiazdką.

A tymczasem przedsiębiorstwa kupieckie uginają się pod ciężarem podatków i kosztów handlowych.

W tej to ciężkiej sytuacji handlowej pragniemy zwrócić uwagę na jedną rzecz, hamującą w wysokim stopniu należyty rozwój przedsiębiorstw lokalnych.

Chodzi nam o handel domokrążny.

Wiadomo, że domokrążcy nie posiadają zazwyczaj patentów przemysłowych i nie płacą żadnych podatków.

Prowadzą oni swój proceder przeważnie nielegalnie, unikając wszelkiego stykania się z przedstawicielami władz i urzędów.

Handlem domokrążnym zajmują się w przeważającej większości żydzi i cudzoziemcy.

Obchodzą oni zarówno mieszkania prywatne jak i biura, zalecając swą tandetę i namawiając do kupna w iście amerykański sposób.

Ażeby wzbudzić litość u kupujących, przedstawiają się oni często za zredukowanych urzędników czy innych pracowników.

Wszędzie znajdują naiwnych, którzy żałują po niewczasie. Nierzadko okazuje się bowiem, że nabyli towar bardzo kiepski, który — choć niby to tani — mocno przepłacili.

Ostatnio polecali w Bydgoszczy swe towary chińczycy, posiadający towar wątpliwej wartości.

Dowiadujemy się, że kilku mieszkańców padło ofiarą ich wymowy, nabywając towary niby to chińskie, a w rzeczywistości pochodzenia nalewkowskiego.

Po pewnym czasie owi Chińczycy czmychnęli z Bydgoszczy.

Nie ulega wątpliwości, że handel domokrążny wyrządza niepowetowane szkody kupiectwu chrześcijańskiemu, przyczyniając się do obniżania obrotów handlowych poszczególnych przedsiębiorstw.

Organizacje kupieckie zwróciły się w tej sprawie do ministerstwa skarbu oraz do ministra przemysłu i handlu z odpowiednim memorjałem.

Jak się dowiadujemy, ministerstwo skarbu zajęło się już tą ważną sprawą i w najbliższym czasie wyda odpowiednie zarządzenia.

Tymczasem zwracamy uwagę miejscowych władz na nielegalny handel domokrążców, zaś Czytelników naszych przestrzegamy przed nabywaniem towarów od sprzedawców przygodnych.

W takich wypadkach trudno bowiem wiedzieć, od kogo i jaki towar się kupuje.

Najlepiej pójść do solidnego składu i kupić, co się potrzebuje, a wtedy można spać spokojnie, bo kupiło się dobry towar po odpowiedniej cenie.

Złoty jubileusz firmy Nasiadek

Pięćdziesiąt lat mija w niedzielę od chwili, kiedy w Raszkowie pod Ostrowem ujrzała światło dzienne firma „Cukiernia i Kawiarnia Nasiadek", która dziś jest chlubą Bydgoszczy.

Wówczas to, akurat przed 50 laty, nieżyjący już ojciec dzisiejszego właściciela cukierni śp. Franciszek Nasiadek, dał skromne podwaliny pod firmę, która nietylko przetrwała wszystkie wstrząsy i burze, ale zdołała zaskarbić sobie pełne uznanie i zaufanie elity naszego miasta.

Jakie w skrócie były losy i koleje firmy?

Otóż po śmierci założyciela, śp. Franciszka Nasiadka prowadziła ją jego żona Bronisława. W 1920 r. przeniosła swą firmę do Bydgoszczy, gdzie wspólnie z synem Janem (zmarł w 1928 r.) prowadziła interes. Po śmierci matki, w 1930 r., objął firmę dzisiejszy jej właściciel, p. **Florjan Nasiadek,** rutynowany, dyplomowany fachowiec w branży cukierniczej.

Najlepsza opinja i pełne powodzenie, jakiem zawsze cieszyła się i cieszy firma, są w Bydgoszczy tak przysłowiowe jak przysłowiowa jest sama firma. Wszystko, co poza swe progi wypuszcza p. Nasiadek, jest pierwszorzędne, jest najlepszej jakości. Wie o tem każdy i to właśnie jest tajemnicą wielkiego powodzenia firmy.

Specjalnością firmy Nasiadek są znane powszechnie ze swej dobroci i jakości i na szeroką skalę zaprowadzone zdrowotne, zalecane przez lekarzy sucharki, prowadzone w kilku gatunkach: dla niemowląt, rekonwalescentów (uzdrowieńców), anemicznych (małokrwistych), diabetyków (chorych na cukrzycę), sucharki sojowe, miodowe, z biomalcem itp. Już w czasach zaborczych znane były sucharki Nasiadka wszędzie, nietylko w Księstwie Poznańskiem ale daleko w Niemczech, dokąd wysłane były w wielkich ilościach. Była to zresztą jedyna tego rodzaju wytwórnia sucharków.

Jakość produkowanych przez firmę Nasiadek sucharków badana jest perjodycznie przez tutejszy Urząd Zdrowia, który potwierdza wysoką ich wartość zdrowotną.

Obecny właściciel firmy p. Florjan Nasiadek, to postać na gruncie bydgoskim ogólnie znana. Cieszy się wszędzie ogólną sympatją. Cóż o nim jeszcze powiedzieć można? Chyba to, że jest dzielnym, wytrawnym fachowcem, że pilnuje swojej placówki i wkłada w nią dużo energji, otacza ją nieporównaną pieczołowitością i zabiega skrzętnie nad jej dalszym rozwojem. Nie możemy pominąć i tego, że p. Nasiadek jako powstaniec wielkopolski walczył również o wyzwolenie naszych ziem zachodnich. Oto główne, obok innych, zalety dzisiejszego Jubilata.

Chcąc upamiętnić jubileusz swojej firmy, p. Nasiadek wypuszcza na rynek torty jubileuszowe po cenie kosztów własnych, tj. 3 złote. Torty te sprzedawane będą tylko przez 3 dni, t. j. 15, 16 i 17 bm. Jedyna to okazja, aby poprostu za grosze rozkoszować się wyśmienitemi wyrobami Jubilatki.

Do licznych gratulacyj, jakie w dniu złotego jubileuszu wpłyną na ręce p. Florjana Nasiadka, przyłącza się również Redakcja nasza, życząc Firmie dalszych długich lat rozkwitu i rozwoju.

Nieprawdopodobne pogłoski

które muszą być corychlej wyjaśnione

Czytelnicy nasi alarmują nas, że po mieście krążą pogłoski o rzekomej podwyżce ceny cukru, która ma jakoby niebawem nastąpić. Wersje takie rozpuszczają niektórzy właściciele sklepów spożywczych, powołując się na to, że podwyżkę ceny cukru zapowiadają hurtownicy, od których detaliści nabywają cukier na worki.

Musi być tutaj **jakieś grube nieporozumienie,** którego **jaknajrychlejsze wyjaśnienie leży w interesie ogółu.** Cena cukru w detalu ustalona została przez czynniki rządowe na 1 zł. za kilogram i niewątpliwie czynniki te, składające również poważną ofiarę na ołtarzu ogólnych potrzeb w postaci rezygnacji z części opłaty skarbowej od cukru, **nie pozwolą, aby akcja zniżkowa załamywała się na samym wstępie i to na tak ważnym odcinku, jak cena cukru.**

Z drugiej strony **kupiectwo musi mieć na sprzedaży każdego artykułu godziwy zysk.** Tymczasem podobno zysk detalisty na cukrze w chwili obecnej **równa się prawie zeru.** Jest to niewątpliwie **objaw także niezdrowy.**

Zachodzi więc pytanie: kto i w jakim stopniu zarabia na sprzedaży cukru? Bo wszak między ceną cukru w cukrowni, a w detalu jest rozpiętość dość poważna. Tą różnicą winni podzielić się godziwie wszyscy zainteresowani w handlu cukrem, a więc: Bank Cukrownictwa, hurtownicy i detaliści. I jeżeli któreś z tych ogniw pośrednictwa ciągnie większe zyski na niekorzyść pozostałych, to rzecz **nadaje się w pełni do wkroczenia władz.**

Apelujemy o szybką ingerencję w te sprawy, gdyż inaczej cała z takiemi ofiarami prowadzona akcja zniżkowa może być na poważny szwank wystawiona.

Marynarze tworzą jedną wielką rodzinę

Związek Marynarzy Rezerwy na ogólnopolskiem walnem zgromadzeniu delegatów Związku, odbytem 24 listopada w Poznaniu pod protektoratem szefa kierownictwa Marynarki Wojennej kontr-admirała Jerzego Świrskiego i dowódcy floty kontr-admirała Józefa Unruga, wybrał nowy zarząd główny, jak również uchwalił dążyć w imię tradycyjnej solidarności marynarskiej do zjednoczenia wszystkich marynarzy bez różnicy stanu w jedną rodzinę marynarską pod sztandarem Związku Marynarzy Rezerwy Rzeczypospolitej Polskiej.

Związek, ożywiony gorącem umiłowaniem morza i jego strażniczki — Marynarki Wojennej, ma na celu:

Pielęgnowanie ducha i wiedzy morskiej, zdobytej w czasie służby czynnej w marynarce wojennej, pośród swych członków i szerzenie w społeczeństwie idei morza, doniosłego znaczenia szlaków morskich dla niezależnego bytu Ojczyzny i — co jest związane z tem — kult i zrozumienie dla floty wojennej, której rozwój gwarantuje mocarstwowe stanowisko Polski.

Współdziałanie z władzami państwowemi w kierunku wzmocnienia sił obronnych Państwa, oraz czynny udział w pracach wyszkolenia wojskowego i wychowania fizycznego społeczeństwa.

Organizowanie materjalnej samopomocy dla swych członków i ich rodzin, pomocy lekarskiej, prawnej itp..

Podając w skróceniu główne cele i zadania Związku Marynarzy Rez., zarząd okręgowy zwraca się do kolegów z gorącym apelem, aby nie odmówili swej cennej współpracy. — Zbiorowym wysiłkiem cel będzie osiągnięty.

800-lecie Łowicza

W nadchodzącą niedzielę, 15 b. m. w Łowiczu rozpoczynają się uroczystości, związane z obchodem 800-lecia istnienia miasta. Cały 1936 rok będzie rokiem jubileuszowym. W niedzielę natomiast odbędzie się uroczystość odsłonięcia tablicy na domu Nr. 3 przy Rynku Kościuszki gdzie 18 grudnia 1806 r. zatrzymał się Napoleon.

Program obchodu 800-lecia Łowicza jest bardzo bogaty. Oficjalnie obchód rozpocznie uroczyste posiedzenie Rady Miejskiej i nabożeństwo w kolegjacie. Skolei nastąpi otwarcie Zjazdu zaproszonych gości oraz otwarcie wystawy „Dawny Łowicz" i „Współczesny Łowicz". W okresie Bożego Ciała organizuje się „Targi Przemysłu Ludowego". Istnieje też projekt zwołania kilku zjazdów, a do Komitetu 800-lecia mają być zaproszeni: Pan Prezydent Rzplitej, ks. Prymas i inne osobistości

Eliminacyjne zawody bokserskie w Toruniu

Nadchodząca sobotą i niedziela upłyną w Toruniu pod znakiem imprez sportowych. Na pierwszy plan wysuwają się eliminacyjne zawody bokserskie dla wyłonienia reprezentacji Pomorza przeciw Prusom Wschodnim, które się odbędą się w hali powystawowej w sobotę i niedzielę. Następnie wzbudzają zaciekawienie mistrzostwa Torunia w ping-pongu, które się odbędą w hali gimnastycznej ul. Krasińskiego. Wreszcie w hali Okręgowego Ośrodka WF przy ulicy Wały od godz. 9 rana dalszy ciąg turnieju gier sportowych przy udziale mistrza Bydgoszczy „Polonji", drużyny Korpusu Kadetów z Chełmna i Sokoła z Grudziądza.

Stan wody w Wiśle

Poziom wody w Wiśle i jej dorzeczu wynosił w dniu 13 bm. o godz. 7 rano:

W Krakowie (—2,36) —2,39; w Nowym Sączu (Dunajec) (0,94) 0,86; w Przemyślu (San) (—2,13) —2,14; w Zawichoście (1,28) 1,30; w Warszawie (1,12) 1.05; w Płocku (1,06) 1,03; **w Toruniu (1,19) 1,13; w Fordonie (1,17) 1,13; w Chełmnie (1,05) 1,00; w Grudziądzu (1,29) 1,39; w Korzeniewie (1,50) 1,50; w Piekle (0,70) 0,71; w Tczewie (0,67) 0,68; w Einlage (2,50) 2,42; w Schiewenhorst (2,66) 2,54.**

W nawiasach podajemy stan wody z poprzedniego dnia.

Temperatura wody wynosiła o godz. 7 rano w dniu 12 bm 0,8 st. C., a w dniu 13 bm. 0,4 st. C.

Kierunek wiatru: wschodni.

Praca portu gdyńskiego

w tygodniu od 25. 11. do 1. 12. br.

W przeciągu tygodnia od 25. 11. do 1. 12. br. weszło do portu gdyńskiego i wyszło zeń na morze ogółem 230 statków o łącznej pojemn. 200.740 t. r. n., z czego weszło 114 statków o poj. 98.208 t. r. n., a wyszło 116 statków o poj. 102.532 t. r. n.

Ruch statków według kolejności bander poszczególnych państw przedstawiał się następująco:

		t. r. n.	statków
1.	Polska	37.720	27
2.	Szwecja	37.313	58
3.	Anglja	28.544	15
4.	Danja	18.387	38
5.	Niemcy	17.128	34
6.	Finlandja	14.060	10
7.	Norwegja	13.190	25
8.	Stany Zj. Am.	12.550	4
9.	Grecja	9.374	4
10.	Holandja	5.418	8
11.	Łotwa	1.729	1
12.	Włochy	1.188	1
13.	Z. S. R. R.	1.052	1
14.	Estonja	870	3
15.	W. M. Gdańsk	221	1

W przeciągu wymienionego czasokresu ogólny obrót towarów w porcie **gdyńskim** wyniósł 163.141,4 t., z czego wyładowano 30.860 t., a załadowano 132.281,4 t.

Wyładowano następujące towary (w tonach): owoce świeże 1501.5, cukier 4418, śledzie 1167,2, fosforyty 3149,6, nasiona oleiste 722,5, ruda żel. 2377,4, złom 5327,3, papier 340,1, bawełna 144,9, mąka pastewna 610,2, sól potasowa 2236,2, słód 150, soda 541,7, mąka ziemn. 105, różne 8069,2.

Załadowano: ryż wyłuszczony 440, cukier 6333,9, makuchy i otręby 2194, drzewo 3658,2, węgiel eksport. 92.450,1, bunkier 5469, koks 4070, nawozy potas. 400, nawozy azot. 3264, miedź 61,2, garbniki 47,1, ziemniaki 390, rury żel. 100, żelazo handl. 1233, asfalt 60,2, śledzie 32,1, parowóz 76, spirytus 46,8, blacha żel. 113,3, różne 11.842,5.

Z całego kraju

EKSPLOZJA MATERJAŁÓW WYBUCHOWYCH W POZNANIU.

W Poznaniu, w okolicy Teatru Wielkiego wydarzyła się w południe silna eksplozja.

Sprawcą był 16-letni bezrobotny Emeryk Nowicki, który niósł paczki z czerwonym fosforem i kalichlorkiem. Paczki wysunęły mu się z rąk, upadły na ziemię i wybuchły. Detonacja była tak silna, że słyszano ją nawet na ulicy 27. Grudnia.

Chłopiec odniósł poparzenia boku i ramienia. Policja prowadzi dochodzenia w celu ustalenia, kto posyłał chłopca z materjałami wybuchowemi.

ŚLIZGAWICA W KRAKOWIE.

Onegdaj w Krakowie miał miejsce cały szereg nieszczęśliwych wypadków, ze względu na ślizgawicę i nieposypanie piaskiem chodników. Okaleczonych zostało 10 osób. Właściciele domów wzgl. dozorcy przed których domami zdarzyły się wypadki, zostaną pociągnięci do odpowiedzialności sądowej.

W WILNIE ZMARŁA SYNOWA PUSZKINA.

Onegdaj w swoim majątku, położonym na terenie Wielkiego Miasta Wilna, zmarła wdowa po najmłodszym synie wielkiego poety rosyjskiego, Aleksandra Puszkina, Barbara Puszkinowa.

SAMOBÓJSTWO W KOŚCIELE.

W Wagrów w kościele parafjalnym za wielkim ołtarzem znaleziono wiszące na sznurze zimne zwłoki kościelnego Szczepana Jankowskiego. Po zaalarmowaniu władz i spisaniu protokółu zwłoki denata zostały usunięte z kościoła, który natychmiast zamknięto. Bliższe przyczyny tego kroku kościelnego nie są narazie znane.

Przypuszcza się ogólnie, że denat zdecydował się na śmierć w obawie przed nędzą. Ostatnio bowiem Jankowski otrzymał od ks. prob. Wróblewskiego wypowiedzenie, a mając na utrzymaniu żonę i siedmioro dzieci w wieku 4—22 lat, obawiał się oczekującego widma głodu.

Samobójstwo to wywołało wstrząsające wrażenie w mieście.

25-LECIE TOW. ZIEMIANEK WIELKOPOLSKICH.

Towarzystwo Ziemianek Wielkopolskich obchodziło w Poznaniu w Bazarze 25-lecie pracy organizacji. Z tej racji odbył się duży zjazd, który zagaiła przewodnicząca Towarzystwa, p. Brezina. W zjeździe udział wzięli ks. prymas Hlond i woj. Maruszewski.

TAJEMNICZE UPROWADZENIE DZIECKA.

Na dworcu osobowym w Wilnie policjant zauważył wystraszoną i zapłakaną 9-letnią dziewczynkę bez opieki.

W świetle opowiadania dziewczynki, sprawa jej znalezienia się na dworcu w Wilnie przedstawia się następująco:

Nazywa się Helena Niewiarowiczówna i pochodzi z Warszawy. Wczoraj w nocy przyszła na dworzec Główny w Warszawie z matką, którą zgubiła w tłoku na peronie.

W pewnej chwili zbliżyła się do dziewczynki jakaś pani, która wzięła ją za rączkę i zapewniając, że mamusia znajduje się w pociągu, zaprowadziła do wagonu.

Matki w pociągu nie było, lecz nieznajoma wciąż uspakajała dziewczynkę, że prędko przyjdzie. Pociąg ruszył.

W Wilnie nieznajoma wysiadła z dziewczynką z pociągu, zaprowadziła ją na dworzec, zaś sama następnym pociągiem odjechała.

Więcej nic konkretnego dowiedzieć się od dziewczynki nie można było.

UPADŁOŚĆ TOW. AUTOKOMUNIKACJI W BIAŁYMSTOKU.

Autokomunikacja miejska w Białymstoku utrzymująca w mieście komunikację autobusową, zgłosiła swą upadłość. Pasywa wynoszą kilkadziesiąt tysięcy złotych, w tem należność Skarbu Państwa z tytułu opłat drogowych wynosi około 20 tys. zł.

POTWORNE MĘŻOBÓJSTWO.

We wsi Widry pow. konińskiego zamieszkiwali w ubogiej lepiance małżonkowie Aleksandrowiczowie. Pożycie ich było b. przykre. Aleksandrowiczowa była strasznie kłótliwą i stale prowadziła z mężem wojnę. Otóż pewnej nocy, gdy Aleksandrowicz zasnął, potworna żona uderzeniem siekiery pozbawiła męża życia i najspokojniej położyła się obok trupa spać. Rano ściągnęła ona z łóżka zwłoki męża i zawlokła do pobliskiego lasu. Usunąwszy w domu ślady zbrodni. Aleksandrowiczowa udała się do sąsiedniej zagrody, gdzie zamieszkiwał jej ojciec Józef Pędziński i z krzykiem oznajmiła, że w lesie widziała jakiegoś zamordowanego człowieka. Pędziński, poznawszy w zabitym swego zięcia, odrazu wywnioskował że jego córka jest sprawczynią zbrodni. — Przybyła na miejsce policja aresztowała Aleksandrowiczową, która przyznała się do zbrodni, nie ujawniając motywów. Zabójczynię osadzono w więzieniu.

SKAZANIE NIELUDZKIEGO GOSPODARZA DOMU.

Sąd Grodzki w Katowicach skazał na 6 mies. i 20 zł. grzywny właściciela domu T. Painte, który w kwietniu r. b. wyrzucił z mieszkania lokatorkę Annę Kuczmierczyk z kilkuletnią córeczką. Kuczmierczykowa tułała się po polach nie mogąc dostać mieszkania mimo nakazu sądowego. W czasie tej tułaczki dziecko zmarło.

SILVA RERUM

zebrał i zestawił Bolesław Busiakiewicz

KALENDARZYK HISTORYCZNY.

Co się kiedy i gdzie wydarzyło?

11 grudnia

1781 Urodził się w miejscowości szkockiej Sedburgh znakomity angielski fizyk — **David Brewster,** wynalazca kalejdoskopu.

1803 Urodził się kompozytor **Hector Berlioz.**

1810 Urodził się w Paryżu poeta francuski **Alfred de Musset.**

1843 Urodził się w górach Harzu słynny bakterjolog — **Robert Koch.**

1849 Urodziła się pisarka szwedzka **Ellen Key.**

1874 Urodził się w Prusach Zachodnich popularny aktor dramatyczny i filmowy **Paweł Wegener.**

1876 Urodził się w Wiszniewie na Litwie (pow. Święciański) znakomity a tragicznie zmarły wskutek wypadku w Tatrach kompozytor polski — **Mieczysław Karłowicz.**

12 grudnia

1501 Uroczysty obrzęd koronacji na króla polskiego syna Kazimierza Jagiellończyka — **Aleksandra.** Obrzędu dokonał brat królewski kardynał Fryderyk Jagiellończyk.

1586 Umarł w Grodnie po 10-letniem panowaniu **Stefan Batory.**

1799 Urodził się w Düsseldorfie **Henryk Heine.**

1812 Umarł u Potockich w Tulczynie znakomity poeta polski epoki pseudo-klasycznej **Stanisław Trembecki.**

1860 Urodził się w Szymborzu (na Kujawach) poeta i dramaturg — **Jan Kasprowicz.**

1861 Umarł żołnierz-poeta i bajkopisarz **Franciszek Dierzykraj-Morawski,** Wielkopolanin.

1926 Umarł w Paryżu utalentowany francuski pisarz i poeta **Jean Richepin.**

Programy radjowe

Niedziela, 15 grudnia

ROZGŁOŚNIA WARSZAWSKA.

9,00 Sygnał czasu i pieśń: „Nie opuszczaj nas". 9,03 „Gazetka rolnicza", w oprac. St. Jagiełły. 9,40 Dziennik poranny. 10,00 Nabożeństwo z kościoła św. Jana w Toruniu. Kazanie adwentowe na temat „W blaskach powstającej zorzy", wygł. ks. prałat dr. T. Jachimowski. 11,57 Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astronom. 12,00 Hejnał z Wieży Marjackiej w Krakowie. 12,15—14,00 Poranek muzyczny ze Starego Teatru w Krakowie. Wyk.: Ork. Symf. Filh. Krakowskiej pod dyr. Bolesława Wallek - Walewskiego, chór mieszany Krak. T-wa Muz. i Tow. Śpiew. „Echo" oraz sol.: Zb. Woźniak, art. op., W. Pastówna, art. op., Mazurek, art. op., Feherpataky, art. op., Twardówna, Ulakówna, Smiczka, Ochab, Wolak, art. op., Kruszewski, art. op. 1) J. Pfitzner: Uwertura do baśni dram. „Wieszczka Bożego Narodzenia", op. 16 (I-e wykonanie), 2) A. Lörenstein:

R. STRAUSS

POEMAT SYMFONICZNY W RADIO
»ŚMIERĆ I WYZWOLENIE«
W NIEDZIELĘ 15.XII. O GODZ. 18.00

Tatry, ballada symfoniczna, 3) B. Wallek-Walewski: Apokalipsa, oratorjum — w wyk. chóru, ork. i solistów. W przerwie około godz. 13,00 Teatr Wyobraźni: Fragment słuchowiskowy z dramatu Karola Huberta Rostworowskiego „Miłosierdzie" w opracowaniu Wacława Radulskiego. Ze wstępem autora (z Krakowa). 14,00—14,20 Przemówienie Wicepremjera i Ministra Skarbu inż. Eugenjusza Kwiatkowskiego na temat zagadnień morskich i kolonjalnych (z ok. poświęcenia sztandaru oddziału skarbowców Ligi Morskiej i Kolonjalnej). 15,45 „Tak będzie lepiej i korzystniej..." — dialog. 16,00 „Czem jest twój tatuś? — Dozorcą domowym", aud. dla dzieci (z Wilna). 16,15 „1000 taktów muzyki" w wyk. zwiększonego Zespołu Stefana Rachonia. 16,45 „Cała Polska śpiewa". Koncert w wykonaniu chóru mieszanego Stow. Śpiew. im. Wyspiańskiego z Szopienic pod dyr. Alojzego Bonczka (z Katowic). 17,00 Muzyka taneczna w wyk. Małej Ork. P. R. Zdzisława Górzyńskiego. 17,40 „Migawki regjonalne": „Kantorek babuni", aud. muzyczno - słowna, w oprac. Heleny Romer - Ochenkowskiej i Stanisławy Szeligowskiej (z Wilna). 18,00 R. Strauss: „Śmierć i wyzwolenie", poemat symfon. w wyk. Ork. Filadelfijskiej pod dyr. Leopolda Stokowskiego (płyty). Objaśnienia dr. Emilji Elsnerówny. 18,30 Powszechny Teatr wyobraźni: słuchowisko „Obiad Brodzińskiego" — Tadeusza Pini'ego (wznowienie), osnute na rzeczywistem zdarzeniu z życia Kazimierza Brodzińskiego (ze Lwowa). Kazimierz Brodziński — Bronisław Dąbrowski. Porucznik — Wład. Kaczmarski. Major — Tadeusz Kański, Stanisław — Janusz Ostojewski. Gość 1-szy — Józef Bardel. Gość II-gi — Alfred Kowalski. — Jan — Stanisław Studnicki. Rzecz dzieje się w domu porucznika w Piotrkowie w r. 1833. Reżyserja: Wiktora Budzyńskiego. 19,45 „Co czytać", książki autorów łódzkich omówi Grzegorz Timofiejew (z Łodzi). 20,00 Koncert solistów. Wyk.: Marja Rońska (śpiew). Przy fortep. prof. L. Urstein (Warszawa). Dezyderjusz Danczowski (wiolon cz.). Przy fortep. prof. Wład. Raczkowski (z Poznania). 20,45 „Wyjątki z pism Józefa Piłsudskiego". 20,50 Dziennik wieczorny. 21,00 „Na wesołej lwowskiej fali". Nr. 125. Rewja: „Może w grudniu...", w opracow. W. Budzyńskiego z muzyką Esbena (ze Lwowa). 21,30 „Podróżujmy": „Zeppelinem przez Atlantyk", feljeton, wygł. Mieczysław Bohdan Lepecki. 21,45 Wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłośni P. R. 22,00—22,40 „Nasza Marynarka gra". Koncert Ork. Marynarki Wojennej pod dyr. kpt. Aleksandra Dulina (z Gdyni przez Toruń). W programie muzyka szwedzka. 1) Aug. Söderman: Wesele w Ulfasa, marsz, 2) Hugo Alfven: Warta w letnią noc, rapsodja szwedzka, 3) Peterson - Berger: Przy kościele we Wrose, obrazek muzyczny, 4) Aug. Söderman: Dziewica Orleańska, uwertura, 5) Sjöberg: Tonerna (Dźwięki), 6) Löfgren: Potpourri z pieśni narodowych. 23,00—23,05 Wiad. meteorol. dla komunik. lotniczej.

ROZGŁOŚNIA TORUŃSKA.

9,15—9,40 Muzyka lekka (płyty). 9,50 Program na dzień bieżący. 10,00—11,57 Nabożeństwo z Torunia. Po nabożeństwie muzyka (płyty). 12,03—12,15 „Baltic - Country" i „Roczniki Gdańskie" — przegląd wydawnictw omówi Zygmunt Mocarski. 14,20—15,00 Koncert życzeń — radjosłuchacz ma ma głos. 15,00—15,10 „Jakie siać nasiona". Pogadanka rolnicza, wygł. Karol Huppentahl. 19,44 Program na dzień następny. 19,10 Koncert reklamowy. 19,26 Wiadomości sportowe z Pomorza. 19,30—19,45 Arje w wyk. Jana Kiepury (płyty). 22,40—23,30 Orkiestra taneczna Roberta Renarda (płyty).

ZAGRANICA.

6,00 Hamburg. Koncert sportowy. 7,30 Praga. Koncert z Karlovych Varow. 9,00 Koenigswust. Wesoły poranek niedzielny. 11,45 Wiedeń. Koncert symfoniczny. 12,00 Berlin. „Muzyka w południe". 12,00 Koenigswust. Rozmaitości muzyczne. 12,55 Wiedeń. Muzyka rozrywkowa. 13,05 Hamburg. Utwory Webera. 14,30 Królewiec. Muzyka instrumentalna. 15,00 Praga. „U studni" — opera Blodeka (tr. z teatru). 15,40 Wiedeń. Muzyka kameralna. 16,00 Lipsk. Wesoła aud. muzyczno - wokalna. 16,00 Koenigswust. Muzyka lekka. 16,25 Moskwa (RCZ). Koncert symfoniczny. 17,00 Rzym. Koncert symfoniczny z Augusteo. 17,50 Wiedeń. Melodje operetkowe. 18,00 Lipsk. „Zygfryd" — opera Wagnera. 18,00 Leningrad. „Cyrulik sewilski" — op. Rossiniego. 18,35 Budapeszt. Koncert orkiestrowy. 19,00 Bruksela flam. Muzyka kameralna. 19,55 Anglja (Nat. Progr.). Koncert ork. symf. 20,00 Praga. Koncert czeskiej ork. filharm. 20,00 Bukareszt. Oratorjum wigilijne Bacha. 20,00 Moskwa (Kom). Koncert symfoniczny. 20,00 Kolonja. „Dzieci królewskie", op. Humperdincka. 20,00 Oslo. „Boże Narodzenie" — orat. Bacha. 20,00 Budapeszt. Recital skrz. E. Zathurecky. 20,00 Beromuenster. „Baron cygański" — operetka Jana Straussa. 20,45 Berlin. Koncert poświęcony utworom Sibeliusa. Dyr. Haapanen. 20,50 Medjolan. „Cyganerja" — opera Pucciniego. 21,00 Bruksela flam. „Cyrulik Sewilski" — opera Rossiniego. 21,00 Leningrad. „Halka" — opera Moniuszki. 21,10 Kopenhaga. Trio g-dur Boccheriniego. 21,15 Koenigswust. Walce wczorajsze i dzisiejsze. 21,30 Paris P. T. T. „Czar walca", operetka O. Straussa. 21,55 Kopenhaga. Muzyka operowa. 22,00 Anglja (Nat. Progr.). Recital fort. 22,15 Budapeszt. Muzyka jazzowa. 22,20 Anglja (Reg. Progr.). „Salomon" — orat. Haendla. 22,30 Koenigswust. „Nocna muzyczka". 23,00 Koenigswust. Muzyka lekka i tan. 23,00 Budapeszt. Muzyka cygańska. 23,05 Wiedeń. Muzyka cygańska. 24,00 Berlin. Muzyka lekka. 24,00 Frankfurt. Koncert nocny.

Poniedziałek, 16 grudnia

ROZGŁOŚNIA WARSZAWSKA

6,30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6,33 Pobudka do gimnastyki. 6,34 Gimnastyka. 7,20—7,30 Dziennik poranny. 8,00 Audycja dla szkół. 8,10—11,57 Przerwa. 11,57 Sygnał czasu z Warsz. Obs. Astronom. 12,00 Hejnał z Wieży Marjackiej w Krakowie. 12,03—12,15 Dziennik południowy. 13,25 Chwilka gospodarstwa domowego. 13,30—15,15 Przerwa. 15,15 Wiadomości o eksporcie polskim. 15,30 „Panna Tola śpiewa". Piosenki w wyk. Toli Mankiewiczówny. Akomp. Władysław Szpilman. 16,00 Lekcja języka niemieckiego, lektor dr. Jan Piprek. 16,15 Koncert w wyk. Zespołu Bałałajkowego Aleksandra Stanisławskiego. 16,45 „Włamanie", skecz Kara. 17,00 „Kobieta w walce z gruźlicą", pogadanka, wygł. dr. J. Misiewiczówna. 17.15 Minuta poezji: wiersze Jarosława Iwaszkiewicza w wyk. Jerzego Kersena. 17,20 Recital śpiewaczy Józefa Gaczyńskiego (baryton). Przy fort. prof. Wł. Raczkowski (z Poznania). 17,45—17,55 „Tegoroczni laureaci nagrody Nobla w dziedzinie fizyki" — odczyt — wygł. dr. K. Maślankiewicz (z Krakowa). 17,55—18,25 C. M. Weber: Trio op. 63 na flet, wiolончz. i fortepian. Wyk.: Małachowski — flet, Albert Katz —, wiolончz., St. Szpinalski — fortep. (z Wilna). 19,40 Wiad. sport. ogólne. 19,50 Pogadanka aktualna. 20,00 Audycja żołnierska, p. t. „Pali się" — J. Jarem-Mirskiego, z muz. K. Lewickiego. 20,30 „Skrzydlaci listonosze — pocztowe gołębie", tr. z gołębnika (z Wilna). 20,45 Dziennik wieczorny. 20,55 „Obrazki z Polski współczesnej". 21,00 Koncert muzyki Podhalańskiej. 1) St. Mierczyńskiego: Suita podhalańska — wyk. Ork. P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, 2) Sześć pieśni góralskich w opr. St. Mierczyńskiego na kwartet wokalny — wyk.: Helena Azarewicz, Marja Maklakiewicz - Szalińska, Zofja Gabryelli i Teodozja Skonieczna-Czernicka: a) Ej Janicku, Janicku, b) Ej Krywaniu, Krywaniu wysoki, c) Zaśpiewali słowinie, d) Ej, kiebyś ty tak za mnom, e) Pocież chłopcy, pocież zbijać, f) Sosnowieńskie dereweczko, 3) Taniec góralski: Trio St. Mierczyńskiego na skrzypce, altówkę i wiolonczelę — wyk. członkowie Ork. P. R. 21,30 Wieczór literacki: „Przyroda w twórczości Jana Kasprowicza (V-ta audycja Kasprowiczowska), w oprac. dr. St. Papée (z Poznania). 22,00 Koncert Symf. Wyk.: Ork. P. R. pod dyr. Grzegorza Fitelberga i Zbigniew Drzewiecki (fort.). 23,00 Wiad. meteorol. dla komunik. lotniczej. 23,05—23,30 Muzyka taneczna w wyk. Małej Ork. P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego.

ROZGŁOŚNIA TORUŃSKA

6,50—7,50 Muzyka (płyty z Warszawy). 7,50 Program na dzień bieżący. 7,55—8,00 Parę informacyj. 12,15—13,25 Z oper G. Rossiniego (płyty). 13,30—14,30 Muzyka lekka (płyty). 15,20—15,30 Przegląd giełdowy i komunikat żeglarski. 18,25 Płyta. 18,30 Rozmowa ze słuchaczami — przeprowadzi dyrektor rozgłośni Stanisław Nowakowski. 18,40 Życie kulturalno - artystyczne i naukowe na Pomorzu. 18,45—19,00 Piosenki francuskie (płyty). 19,00 Pogadanka społeczna. 19,05 Wiad. gospodarcze z Pomorza. 19,09 Chwilka morsko - pomorska. 19,10 Zapowiedź programu na dzień następny. 19,20 Koncert reklamowy. 19,35—19,40 Wiad. sportowe z Pomorza.

ZAGRANICA.

17,30 Moskwa (WCSPS). „Lohengrin" — opera Wagnera (tr. z Teatru Wielkiego). 18,00 Koenigswust. Soliści. 19,00 Leningrad. Symfonja Nr. IX Beethovena. 19,30 Bratisława. „Wróg muzyki" — operetka Genéego. 19,30 Budapeszt. Muzyka tan. 20,10 Królewiec. Utwory Beethovena. 20,10 Wrocław. „Der blaue Montag" — aud. muz. 20,10 Monachjum. Marsze i tańce. 20,30 Wiedeń. Recital śpiewaczy. 20,50 Rzym. „Fior di Neve" — operetka Blanca. 21,00 Lipsk. Fajerwerki muzyczne. 21,00 Wiedeń. Wesołe melodje. 21,30 Hamburg. Arje operowe. 21,45 Bukareszt. Lekka muzyka wiedeńska. 21,45 Radio Paris. Muzyka kameralna. 22,05 Luksemburg. „Fidelio" — opera Beethovena. 22,10

T O L A
MANKIEWICZÓWNA

ŚPIEWA W RADJO
PONIEDZIAŁEK 16.XII. O GODZ. 15.30

Wiedeń. Utwory Kienzla z udziałem kompozytora. 22,10 Kopenhaga. Melodje operetkowe i walce. 22,15 Budapeszt. Recital fort. Lili Herz. 22,20 Kolonja. Utwory J. Haydna. 22,30 Wrocław. „Dobrej nocy" — koncert ork. 23,00 Koenigswust. „Nocna muzyczka". 23,00 Koenigswust. „Prosimy do tańca". 23,00 Hamburg. Muzyka wigilijna. 23,05 Poste Parisien. Kwintet Schuberta. 23,00 Budapeszt. Muzyka cygańska. 23,10 Frankfurt. Symfonja Nr. 3 Sibeliusa. 23,25 Wiedeń. Muzyka taneczna. 23,30 Anglja. (Reg. Progr.). Muzyka taneczna. 24,00 Sztutgart. Koncert symfoniczny.

Tabela 1-go i 2-go dnia ciągnienia loterji

1-szy dzień

IV-te ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

Zł. 25.000 na nr. 22184

Zł. 10.000 na n-ry: 12837 139218

Zł. 2.000 na n-ry: 87534 104942 115550 143636 162477

Zł. 1.000 na n-ry: 6642 9908 60118 152865 157171 169615 194678

Zł. 500 na n-ry: 44501 55412 66127 97127 114543 115933 119149 119787

Zł. 400 na n-ry: 49224 54371 61575 67785 86285 92452 108677 109277 117209 121570 135187 185408

Zł. 300 na n-ry: 5195 13948 23328 40300 45892 47349 52026 73231 78008 84658 90032 95721 113169 127858 147257 149770 160410 175733 177722 182840

Zł. 250 na n-ry: 66 1246 2683 3166 9541 10572 20091 21017 30948 32922 33396 35414 38020 40893 42682 45035 50963 51616 54456 58553 62516 64514 68580 76503 81911 97841 102896 107503 108973 122832 129454 137704 139379 148568 151887 152851 153863 155477 158235 159687 161772 163827 173560 173614 173827 173960 175597 179456 187086 189340

Wygrane po zł. 200:

309 850 1124 321 42 2271 398 3290 310 626 911 4790 7023 93 722 8485 9362 927 11341 629 12156 418 549 801 13284 550 16532 629 738 43 813 982 18628 19559 20294 628 845 21008 24271 72 491 25563 27020 29852 30093 316 458 31821 80 33053 91 664 34123 98 960 35126 36314 513 679 37176 310 528

39244 319 895.

40209 306 40 650 849 906 41340 42706 10 13 44035 485 590 727 45364 840 47194 683 703 48020 288 49609 36 38.

51340 689 52180 252 53442 801 69 54487 721 51 958 55119 57369 58967.

60032 70 347 518 61172 324 62290 596 63191 805 64669 799 65811 66464 93 673 947 67025 202 377 431 742 68321 967 69244 414 887.

70827 71087 125 72397 73364 74260 897 75711 939.

76570 636 89 78097 79250 744.

80648 81313 548 82367 592 83637 819 84118 576 632 84 85991 86748 87385 532 88101 89194 880.

90893 91427 97 92213 67 94361 436 845 96297 571 682 97539 74 613 959 98222 546 753 93 930 99674 733.

100126 472 764 953 101272 102265 498 916 103 445 708 105902 106225 802 107750 108664 720 57 109114 741.

110704 61 111579 885 112192 397 740 113671 99.

114493 723 115614 862 116508 117170 300 118468 531 705 852 119006 148 530 623

120090 350 704 891 121551 849 956 122104 123596 968 124107 747 127392 128962 76

131804 93 132072 324 133326 621 44 903 134568 135423 136278 320 30 58 530 137463 550 139330 719

141390 922 142769 143071 327 807 911 144104 53 786 145524 705 146063 339 776 852 147660 148146 150885

152532 155098 402 613 156303 157528 873

160027 496 779 920 161343 883 162345 405 163070 164005 631 165009 18 327 166325 582 167787 168222 718 890 169011 994

171052 766 964 172096 180 628 173031 304 174845 176084 177303 641 49

182763 183101 430 771 186093 853 187670 189194 988

193331 39 813 194066

Wygrane po zł. 50:

1908 2643 816 3054 933 5193 6478 536 678 7751 8536 9483 577 824 11488 518 13227 14443 736 48 15704 985 16401 17409 625 809 18295 22736 23004 334 80 24927 25882 919 26443 765 27508 605 28511 29682 30889 31020 242 33606 848 34075 734 35081 909 36046 345 842 37063

39177 424.

48868 41343 410 656 756 43024 44823 45483 46058 401 944 47234 48285 943 49335.

50467 51498 549 702 52143 281 53377 99 55798 56226 738 57179 58680 724 854

60936 61139 62550 63343 435 64136 67113 706 68355 512 771 69727.

70692 71945 72687 795.

76043 77474 587 693 79516 698.

80020 867 70 81061 373 84578 808 85032 86053 120 817 87592 88567 961

90083 284 435 506 806 26 92430 773

93325 62 94371 489 683 95471 98256 416 506 996 99009.

100078 103 101384 521 102290 866 104722 105243 762 106041 289 107078 791 990 108288 628 803 44 109137 874

111694 113321 580.

114184 322 667 823 115466 771 116535 117560 749 118393 617 119855

120738 121041 219 701 122648 125043 123 418 126109 418 127096 173 496 128273 129158 130093 131580 781 99 983 132203 708 133621 908 135122 828 136760 137194 307 138066 662 139052 196 685 93 774 831 89

140299 339 465 636 141474 144111 728 816 145062 410 28 146857 147402 341 148731 33 149528 614 151395 583 969

152133 590 153187 203 154308 518 692 155823 86 156852 157129 82 88 473 158023 138 550 159639

160422 741 161972 162588 163121 427 507 164304 824 165914 166296 586 707 169460 91

171181 723 173317 771 174652 176200 366 177602 178134 179098

181080 383 751 182689 184895 185693 186550 714 895 188176 228 189461

190358 836 193427 644 813 194458 835

2-gi dzień

Główne wygrane

Zł. 20.000 na nr. 62454

Zł. 5.000 na n-ry 117978 152667

Zł. 2.000 na n-ry 10719 48262 110261 117911 173977

Zł. 1000 na n-ry 1070 1395 6251 66626 133202 144270 156639

Zł. 500 na n-ry 4491 25605 42165 62689 64057 80795 84430 93373 96343 98550 103201 103662 104529 106565 115661 123273 127227 157553 160928 191019

Zł. 400 na n-ry 17467 25855 27346 40963 51133 60501 74578 96065 107665 130235 154146 157308 159289 159763 182612 186677

Zł. 300 na n-ry 4887 12307 24792 62238 62884 104657 124880 137096 144651 149451 153790 156198 164858 168652 182138 183493 187748 191323

Zł. 250 na n-ry 4740 7833 12135 18454 20500 23473 31117 31946 35544 40054 43538 61597 63635 66739 67246 69263 73088 78305 78337 79436 81189 94718 101536 105437 108927 116889 122439 129258 131995 133947 143033 152634 157651 159733 179947 183245 187569 194038

WYGRANE PO 200 ZŁ.

117 935 1712 2108 239 468 791 859 3234 402 631 83 4522 885 5038 100 273 830 6839 926 7334 95 510 632 722 88 904 8361 82 765 9140 349 765 915

10074 140 756 835 11044 97 310 517 853 12134 825 13764 14247 345 425 505 877 983 15420 884 16154 213 404 662 17124 487 92 530 18115 309 748 19599 800 15 27 915

20564 686 21154 665 708 23322 410 550 967 24683 771 25141 312 587 924 26020 28329 71 92 759 29193 287

30073 432 500 4 31129 332 408 754 830 32312 612 715 28 80 33498 515 78 832 986 34749 815 81 35512 762 36308 470 74 660 952 37165 430 529 58 680 907

38450 548 760 877 39280 695 877 951

40092 644 41005 42001 28 238 529 622 851 43371 588 967 44231 45 398 539 623 50 45134 521 44 673 700 90 977 46072 76 127 234 873 989 47283 441 504 48296 565 722 866 95 977 49239 655 814 987

50081 99 370 51158 814 94 52273 595 847 916 53159 225 62 346 435 54102 803 33 55257 91 309 946 56211 405 731 56 57632 716 58218 81 390 442 529 957 59499 675 833

60165 78 277 567 650 741 986 61008 135 541 68 746 62108 495 894 951 61 63323 26 479 526 654 64384 985 65081 192 510 66323 557 67406 66 603 703 977 68008 295 302 69015 908 89

70251 525 71773 997 72345 48 640 73087 789 993 74024 29 272 80 75543 726 839 76311 437 568 624 77424 713 78165 218 947 79013

80130 377 845 908 81131 211 47 600 82051 614 83005 110 345 959 84195 85099 232 392 820 77 87083 338 465 864 927 88282 86 322 493 587 779 871 89475 730

90106 728 80 91078 92155 85 207 523 724 93509 730 94182 606 868 945 95115 35 313 675 97005 544 65 98232 407 544 618 957 92 99029 511 669 935 45

100296 363 101048 92 353 725 102207 30 991 104134 376 910 17 105894 992 106758 837 107460 108238 460 592 109739

110074 181 202 459 111516 631 112716 861 980 113019 140 60 265 809

114002 109 53 543 80 115383 116070 984 117035 129 651 118592 881 119171

120988 121086 365 68 455 122715 801 931 48 64 74 123363 779 124109 556 71 602 893 125017 126101 641 83 752 962 127074 481 571 920 128150 593 129218 415 638

130033 456 60 635 789 805 83 131200 132282 469 552 133008 188 213 894 134276 504 876 901 135036 131 236 91 431 136011 97 840 137151 537 687 745 914 40 58 138166 314 671 27 139034 276 371 969

140052 684 879 959 70 141428 540 620 65 740 142059 124 705 894 143555 716 144177 492 627 754 958 145159 551 819 146034 59 106 227 364 884 147094 182 342 66 409 34 148132 534 626 893 149359 539 751 949 150022 26 513 927 78 84 97 151001 43 152 410 17 55

152333 648 709 831 153160 564 154062 434 560 819 97 954 155288 341 451 643 46 156361 687 701 12 157621 84 747 158789 896 985 159074 322 597

161203 315 400 11 73 777 976 162456 761 823 954 163072 318 604 759 92 164375 165112 91 660 166588 167660 85 168348 416 22 743 169073 100 338 50

170855 171015 54 61 355 507 172247 77 173012 713 14 892 929 174530 57 665 999 175261 176564 177454 968 79 84 178351 528 640 179758

180418 569 181045 294 719 922 35 182725 820 68 183073 433 51 981 184033 197 223 373 440 185524 186271 761 80 802 187893 955 188178 409 599 714 986 189514 612

190080 383 678 191070 75 224 784 192666 383 193023 222 194131 353 442 584

WYGRANE PO 50 ZŁ.

7 115 358 457 961 1007 509 42 2001 213 69 738 3504 614 97 941 4350 884 912 5375 607 6295 645 966 7170 322 421 684 8384 49 8383 603 788 924 86 9047 268 338 65 99

10199 528 795 11601 889 12065 168 258 88 704 78 893 76 13046 117 245 706 32 14349 610 801 15040 125 235 88 522 699 16627 717 969 17463 18264 676 19254 348 656 904

20559 777 871 86 90 21322 720 94 952 22574 635 23039 326 429 24051 179 421 571 975 25779 26066 27075 195 392 525 652 28119 391 427 982 29029 469 827

30018 78 544 71 95 642 81 31303 504 676 949 32088 186 90 307 569 961 97 33121 540 46 859 34241 80 98 35249 825 988 36625 767 37023 578 702 49

38464 39263 393

40261 841 967 41209 480 534 802 42172 235 88 346 51 531 794 998 43256 862 957 90 44418 45122 334 904 46252 677 79 802 906 47204 17 19 48102 303 49018 178 470 508 53

50068 111 799 917 51151 752 78 878 53919 56 54386 55117 270 404 68 99 689 56951 57003 311 541 64 58071 190 581 897 59461 666 732 949

60074 274 892 61240 584 812 62106 219 511 63175 338 669 64126 396 546 733 805 65006 126 82 325 926 66515 691 67893 68547 68 69228 95 328 741 819 36 936

70018 40 220 355 473 71044 130 420 72363 90 453 74310 75186 567 923 76051 173 876 77173 325 464 830 78154 224 96 683 79283 306 934

80381 81161 287 426 47 94 763 956 82876 79 83300 49 623 841 902 84664 70 85229 356 679 709 86288 88421 629 759 842 920 89735

90122 202 391 840 91240 625 918 92020 583 93486 648 703 859 901 94014 527 95098 286 94 850 96287 382 767 907 72 97067 306 932 98307 37 63 99154 542 733 844

100176 243 441 751 912 61 101153 755 102031 369 542 683 702 863 999 103227 739 942 80 104107 311 592 787 105966 106235 107041 562 959 108007 552 647 812 109268 401

110090 203 311 47 611 111827 112913 113384 561

114371 450 63 115016 115 447 734 116050 767 969 117027 551 118883 119138 71 444 61 801

120094 374 928 121013 425 548 122534 711 123002 560 892 124410 785 821 125173 279 469 807 126126 38 253 755 891 127415 776 924 128215 822 66 129046 73 362 762 807

130687 131106 520 37 678 803 132189 407 880 133943 134812 135328 592 136094 137145 824 138105 430 545 613

140767 141310 142286 305 707 143386 144196 224 571 809 146179 201 305 735 147253 571 148010 423 505 748 958 149004 34 312 97 693

150192 407 90 819 151402 838

152720 964 153464 99 154559 78 666 721 91 155403 874 900 41 156264 71 362 572 741 157009 216 85 671 830 158024 172 275 97 159308 51

160070 464 884 901 161261 468 570 815 89 162022 367 992 163027 218 474 503 655 805 164081 209 560 689 795 165070 750 899 167179 278 168882 169221 327

171180 90 364 652 65 172519 975 173007 974 175803 176072 201 959 177230 556 178010 78 599 710 179227 730

180401 726 54 181299 846 182153 687 184108 70 491 717 53 904 185234 566 624 774 186257 332 55 744 58 187251 797 188666 734 838 189105 516 848

190171 211 481 597 191000 578 95 192078 420 37 738 869 193096 181 259 378 86 632 944 194115 640 70 958

III-cie ciągnienie

Po złotych 200

1624 2635 3907 4872 5163 236 70 414 538 681 6465 959 8386

10461 538 648 11869 12481 13653 14712 946 15394 936 16249 17410 649 18029 399 422 19228 554 712

20560 21047 48 479 22276 23564 649 24466 25049 26396 659 27637 805 28350 29180

31296 32829 34020 35296 402 91 568 808 36202 351 37501 38218 347 53 565 39686

40007 421 667 41618 44646 45871 46586 47800 924 48345 605 49062 852

50105 51179 497 52907 53025 54675 55392 682 56542 57220 368 58040 578 654 938 59250 576 714 914 17

60215 656 61160 216 53 63275 622 857 64509 960 65442 823 67455 69968

70452 65 71241 72439 865 73018 202 74559 885 75599 76545 78181 79396

80189 218 81107 82383 83481 891 84762 851 85091 553 87214 87 88586

90801 92238 403 93554 628 94221 383 95375 912 96183 422 938 97066 85 161 561 728 98787

100383 101971 102093 761 104233 557 105020 769 860 106332 107686 108032 43 109416

110011 111344 436 915 112543 79 114180 115069 483 116379 692 918 117489 119254

120163 274 677 796 121721 123582 91 95 724 882 124986 125597 780 126454 128788 129138 842 919

131525 986 132388 134245 135208 475 136096 396 516 795 137058 789 819 138012 138 141 239 632 139830 998

140040 125 680 142187 144221 88 145157 519 878 146754 147234 828 148650 149268 517 150679 879 151611

152441 154675 158210 595 745 925 159690 776

161410 893 162337 80 659 952 163261 164011 243 165279 339 484 509 166294 589 167101 168055 126 744 958 169262 672

170871 93 172362 174271 938 175356 695 179514

180142 182762 183880 986 185999 186086 100 70 726 978 82 188232 969 189922 190053 253 323 193848

Po 50 złotych

378 878 2539 602 798 4761 6052 7378 9066 665

12100 57 13870 975 14264 15544 817 988 16024 17085 108 18826 19082 246

20224 21000 811 22139 23569 791 934 24733 28027 554

30127 654 723 31249 430 33287 708 34072 35533 36021 37064 795 38376 39124 98 363

40065 42472 505 8 44660 45891 46334 58 507 612 49998

50030 51386 52755 53198 261 54050 845 55702 56610 759 57296 58594 59181 401

61273 63377 64325 887 65050 66817 67404 695 68513 756 69642 937

70127 36 526 71860 72904 73311 74225 311 969 75136 385 525 39

76259 77181 78277 751 79019

80036 412 840 81101 499 808 82643 807 83068 437 84310 85432 575 87851 88247 529

90772 997 91316 872 92341 93041 359 773 988 94458 96550 97185 291 99985

100635 922 101526 962 102798 104069 475 734 106641 107117

111700 112802 113166 600 115116 804 116584 954 119281

120089 379 121777 122958 123335 740 125004 127322 816 129109 994

130333 795 807 917 132234 970 133180 435 988 97 135206 547 726 52 136411 137548 767 853 138888

140898 141565 856 142224 786 143678 144443 531 145244 898 147117 394 148454 971 149714 969 150177 303 151820 152214 154305 155695 800 157323 493

160868 161210 163542 887 164223 923 165685 952 166041 418 46 167333 168076 317 61 653 169071 408

170692 171792 172507 66 904 173382 917 174247 176442 177589 178215

182077 183124 483 984 188048 692 189243 56 936

192620 890 193018 194031 658

Notatki sportowe

Drużyna hokejowa lwowskich „Czarnych", w czasie swego tournée po Rumunji rozegrała trzeci mecz w Siedmiogrodzie, bijąc drużynę Miercura Ciuc w stosunku 2:0. Czarni weszli na boisko zmęczeni całonocną podróżą, mimo to zademonstrowali ładną grę.

* * *

Reprezentacja Berlina w hokeju lodowym pokonała na własnym terenie angielską drużynę Oxford — Canadians w stosunku 1:0. Zaznaczyć trzeba, że drużyna Oxfordu, składa się z Kanadyjczyków studjujących w Anglji.

* * *

Reprezentacja hokejowa Szwecji bawiła w Pradze, gdzie rozegrała dwa spotkania, bijąc H. C. Rapid 2:1, oraz remisując z L. T. C. Praga w stosunku 2:2.

* * *

Roczne walne zebranie Pomorskiego Okręgowego Związku Gier Sportowych odbędzie się dnia 12 stycznia 36 r. w Toruniu w Okręgowym Ośrodku W. F. przy ulicy Wały.

* * *

Finałowe rozgrywki o puhar P. Z. G. S. w siatkówce, odbędą się w Toruniu w dniach 14 i 15 marca 36 r.

* * *

W okręgu pomorskim rozgrywki eliminacyjne gier sportowych o puhar Polskiego Związku Gier Sportowych rozpoczną się 5 stycznia 36 r. Do rozgrywek zgłosiły się drużyny Gryfu, Pomorzanina, Strzelca i Sokoła z Torunia, oraz Sokoła grudziądzkiego.

* * *

W środę odbyły się w Toruniu w Komendzie PW dwa zebrania organizacyj sportowych, pod przewodnictwem kpt. Pysza występującego z ramienia Miejskiego Komitetu WF i PW, na których zajmowano się ustaleniem programów na nadchodzący sezon zimowy. Na pierwszem zebraniu obradowali hokeiści a na następnem lekkoatleci. Ustalone programy będą podane do wiadomości wszystkim Klubom specjalnym **komunikatem Miejskiego Komitetu WF i PW.**

Na ostatniem zebraniu Zarządu Pom. Okr. Zw. Piłki Nożnej w Bydgoszczy, omawiano szereg spraw, oraz powzięto uchwałę, że **walne zebranie POZPN odbędzie się 19 stycznia 1936 r. w Bydgoszczy** w sali Resursy Kupieckiej o godz. 10-tej.

* * *

Lwowski Zw. Hokeja Lodowego otrzymał od Japońskiego Związku Hokejowego list w sprawie przyjazdu japońskiej drużyny hokejowej do Polski. Japończycy wysunęli termin 14 — 15 stycznia na dwa mecze we Lwowie.

Lwów najprawdopodobniej termin ten zaakceptuje.

* * *

Na ostatniem posiedzeniu Zarządu Okręgowego Polskiego Kolegjum Sędziów Strzelecko - Łuczniczych Okręgu VIII. w Toruniu, odbyło się pożegnanie dotychczasowego przewodniczącego płk. Józefa Pecki, który opuszcza Pomorze. Zarząd Okręgowy wyraził ppłk. Pecce gorące podziękowanie i uznanie za owocną pracę na stanowisku przewodniczącego Kolegjum Sędziów Strzelecko-Łuczniczych stwierdzając jednocześnie, że ppłk. Pecka zasłużył się na polu pracy sędziowskiej i organizacyjnej, przyczyniając się do wysokiego poziomu prac P. K. S-u. na terenie Okręgu VIII.

Na miejsce p. płk. Pecki, przewodniczącym Zarządu Okręgowego P. K. S. S.-Ł. wybrano jednomyślnie ppłk. dypl. Sochockiego. Zarząd ukonstytuował się następująco: Przewodniczący — ppłk. Sochocki, sekretarz Tadeusz Walner, skarbnik — Jerzy Gliszczyński, członkowie zarządu: starosta Kalkstein i Albin Dąbrowski, wszyscy sędziowie okręgowi.

* * *

Do Torunia przybył na stałe kpt. dypl. Link, jeden z najwybitniejszych trenerów wioślarskich (amator) w Polsce.

Kpt. dypl. Link, któremu zawdzięcza Toruński Klub Wioślarski osiągnięcie tak wspaniałych sukcesów sportowych w bieżącym sezonie, w wypadku objęcia kierownictwa sportowego Klubu przyczyni się **niewątpliwie do należytego rozwoju Klubu.**

Jan Mazurkiewicz

dusza żołnierza

Przeżycia z wojny światowej

Część I. W ARMJI NIEMIECKIEJ

ROZDZIAŁ I.
NA ZACHÓD.

Jan Mazurkiewicz w mundurze piechura niemieckiego (z prawej strony)

— Berliner Morgenpost! Berliner Morgenpost! — wykrzykuje nasz towarzysz podróży w pociągu, budząc się ze snu i usiłując nas bawić dowcipnem opowiadaniem swoich sennych przygód.

— Trzymaj pysk! — woła któryś zirytowany, chcąc jeszcze spać.

Nasz dowcipniś przyłożył pięści, niby trąbę, do ust i tak głośno ziewnął, że zmusił nas do śmiechu.

Prześliczny poranek jednego z pierwszych dni maja roku 1915 zaglądał wszystkiemi oknami do naszego wagonu. Miarowy stukot kół mówił nam, że jedziemy — jedziemy na prawdziwą wojnę. Na wojnę, o której mówili starzy ludzie, gdy jeszcze dziećmi byliśmy, że musi przyjść, że będzie ona czemś wielkiem, czemś koniecznem dla uszlachetnienia ludzkości i wymierzenia sprawiedliwości wszystkim narodom ziemi. Mówiono o tej wojnie niemal, z życzeniem, by raz przyszła, by po niej było ludziom lepiej.

Szczególnie my, Polacy, marzyliśmy o powstaniu państwa polskiego z gruzów wojny światowej. Mówili nam starzy ludzie o jakiemś śpiącem wojsku św. Jadwigi, które przy uderzeniu dzwonu ma powstać ze snu, i zawojować, już zmęczone walkami, bliżej nieokreślone wojska nieprzyjacielskie.

Jedziemy przez Belgję. Piękne połacie kraju przesuwają nam się przed oczyma. Na każdy dla nas ciekawy szczegół zwracamy uwagę, mówimy o nim, lub rozbieramy go myślami. Dzielimy się wszystkiem, co nam tylko do głowy przychodzi. Panuje pomiędzy nami niezwykła harmonja koleżeńska. Jednak każdego trochę przygnębia myśl, że jedziemy na front.

Wieczorem stanęliśmy u celu naszego transportu, w małem francuskiem miasteczku Avion. .

Starzy żołnierze przyjęli nas różnemi uwagami, między innemi mówili: „Detschlands lezte Hoffnung" (Ostatnia nadzieja Niemiec).

Wcielono nas do 39 pułku. Weszliśmy do 8 komp. w liczbie 45 nowicjuszy. Starzy wypytywali nas ciekawie o stosunki panujące w kraju. Czynili to wszystko z jakąś namaszczoną wyższością, nie ubliżając nam jednak.

Po tylu ciekawych wrażeniach, pomęczeni, zasnęliśmy niebawem.

Nazajutrz, a była to niedziela, 9 maja, wstaliśmy pod dziwnem wrażeniem wojennem. Na froncie huczało i grzmiało. Starzy pytali między sobą: — Co to tam dziś za kanonada? — Nas nowicjuszy to zbytnio nie raziło, bo sądziliśmy, że skoro nastał dzień, to już tak być musi.

Po odebraniu należnej nam kawy, chodzimy tu i tam. Oglądamy osobliwe ogródki francuskie, przedstawiające się bardzo romantycznie, pełne krzewów winnych, pnących się po ścianach domostw i po figurkach, znajdujących się w tych ogrodach, otoczonych żywopłotami, wysokiemi na dwa metry. Zwiedzamy też miejscowy kościół, który zajęty jest przez kwaterujących tam żołnierzy.

Jest dziesiąta godzina. W mieście jakiś niezwykły ruch pomiędzy wojskiem i nielicznymi cywilnymi. Na froncie kanonada. Nagle o wpół do jedenastej alarm. Kompanja staje w komplecie. Prędko rozdają nam nowicjuszom broń i amunicję (z garnizonu bowiem wyjechaliśmy bez broni). Przy czterdziestupięciu nas nowych, nie starczyło broni dla pięciu, których też pozostawiono jako odwach w mieście. Bez jakichkolwiek garnizonowych formalności, padła komenda: — „Rechts um! Ohne Tritt Marsch!" — (W prawo zwrot! dowolnym krokiem marsz!).

Zbliżamy się do frontu. Odgłos walki coraz wyraźniejszy. W międzyczasie dowiadujemy się, że Francuzi przedarli front na szerokość 9 km., a wgląb terenu zyskali 5 km. Meldereitry (gońcy) na spienionych koniach galopują tam i zpowrotem.

Wchodzimy w niewielką dolinę. Zprzodu przychodzi komenda: — „Wenn aus dem Laufgraben, dann Marsch! Marsch!" (po wyjściu z rowu biegiem).

Co to będzie, myślę sobie, przejęty więcej ciekawością, niż obawą. Naraz świst i głuche uderzenie granatu z równoczesnym jego wybuchem o jakie 30 kroków obok nas. Z ciekawością patrzę na słup dymu, kurzawy i ziemi, jak deszcz opadającej. Wchodzimy do rowu górą maskowanego. Idziemy nim około stu metrów. Wychodzimy po małej drabinie i już jesteśmy w rzęsistym ogniu karabinów i karabinów maszynowych. Biegniemy jeden za drugim, jak zające ku wgłębieniu opodal drogi. Na czworakach rozściągamy się w tyraljerkę. Jedna obsługa z karabinem maszynowym zagnieździła się na stogu słomy wysuniętym nieco naprzód. Po chwili z obsługi tej padają wszyscy. Francuzi ostrzeliwują nas tak gęsto, że niepodobna się ruszyć. Możemy doskonale liczyć i rozróżnić wystrzały francuskich karabinów maszynowych, które po wystrzeleniu 25 naboi czynią małą przerwę:

Przerwę tę wykorzystujemy w posuwaniu się naprzód na czworakach. Na małą chwilę ogień ustaje. Pada rozkaz: „Naprzód!" Zrywamy się i biegniemy... Padamy obrzuceni lawiną ołowiu. Moment przerwy i znowu zrywamy się. Rzucam ukradkiem zwrokiem ku prawemu skrzydłu i obejmuję obraz pola, zasianego ludźmi. Kładę się obok trzech kolegów, mówię im, że należy dalej naprzód się posunąć, — nie reagują. Krzyczę i targam jednego, wreszcie widzę kałużę krwi. Orjentuję się: — wszyscy trzej śpią snem wiecznym. Dziwna rzecz: przed chwilą widziałem ich silnych, rzucających się jak młode lwięta, a teraz obojętni są na cały świat.

Na czworakach wsuwam się do linji. Jest ugór i prędkie wkopanie się jest niemożliwe. Niema też czasu pomyśleć o innem schronieniu, — Francuzi zrywają się i atakują. — Chwila napięcia, huku, kotłowania się ludzi i atak odparty. Krótkie wytchnienie. Ten moment wykorzystuję i chronię się z innym jeszcze kolegą do leja od granatu, napełnionego do połowy wodą.

To jednak nic nie znaczy wobec osłony, jaką tu znaleźliśmy.

Rozglądam się ukradkiem. Wzajemna strzelanina, jak gdyby strzelano na zawodach. Ranni przewracają się i wołają pomocy. Wychylam się trochę więcej, lecz zaraz, pink, pink, tiu, tiu mówią kulki, uderzając w ziemię lub przelatując mi tuż koło głowy. Granaty uderzają tu i ówdzie. Nie myślę prawie nic. Wszystko jest dla mnie nowe, niepojęte i niezrozumiałe. Najchętniej wyszedłbym na wierzch, by obejrzeć to wszystko. Nie odczuwam też żadnej obawy ani strachu, jedynem uczuciem, które mną zawładnęło, była ciekawość.

W pewnej chwili, ciekawy, wychylam głowę. — Trochę niżej, opodal grupka ludzi, może pięciu, może sześciu. Świst i krach; prawie w sam środek tej gromadki uderzył granat. Ziemia, strzępy ubrania, części ciała ludzkiego spadają na nas. Oniemiałem! Z owych ludzi nie pozostało ani śladu.

Ta chwila nauczyła mnie więcej, niż trzymiesięczne wyszkolenie, i długie teoretyczne objaśnienia o wojnie i służbie polowej.

Mego kolegę, jednego ze starych, to wszystko nie wzruszało. Nie śmiałem do niego przemówić.

Po południu wsuwają się pomiędzy nas Bawarczycy, jako pomoc.

Wieczorem ogień prawie ustaje. „Kamerad, Wasser! Kamerad, Wasser!" (kolego, wody!) woła przedemną jakiś ranny akcentem francuskim. Zbliżam się, tak! — to Francuz. Ma urwaną nogę poniżej kolana, a powyżej zabandażowaną. Manierkę z wodą, którą przyłożyłem mu do ust, obejmuje oburącz i pije chciwie. Nasyciwszy się, opuszcza głowę bezwładnie z głębokiem westchnieniem: „Ach! Kamerad!..."

Uczucie bezsilnego żalu owładnęło mą piersią. Napół uświadomiłem sobie dotychczas dla mnie niezrozumiałą tragedję wojenną.

Chodzimy tu i tam, pomagamy rannym i odnosimy ich. Napotykamy dwóch rannych Francuzów, leżących do połowy w wodzie w leju od granatu. Rzuca się na nich jakiś Bawarczyk ze słowami: — „Verfluchte französiche Hunde" — (przeklęte psy francuskie) — i chce ich bagnetem mordować. Usuwamy go, a rannych wydobywamy z kałuży i opatrujemy doraźnie. Wszędzie wołania o pomoc, a niektórzy proszą, by ich dobić.

Pułk nasz wycofano w nocy do drugiej linji, a raczej my ją dopiero tworzymy. Artylerja z pośpiechem przejeżdża tam i z powrotem. Niektórzy z artylerzystów ranni, obsługują swe działa jedną ręką, lub kulejąc. Co chwilę nad nami odzywa się warczenie samolotu. Pod tylu wrażeniami zasnąłem bezwiednie. Obudziły mię dopiero padające zgóry promienie słońca.

Męczy nas pragnienie, lecz wody dostać można tylko w odległej około 700 m. wiosce, która jest silnie ostrzeliwana i z tego powodu całkiem pusta. Po krótkim namyśle biorę kilka naczyń i idę po wodę. Skradam się przez zaułki, płoty, krzewy. Granaty przelatują gdzieś dalej! Aha! Jakiś inny świst, granat upadnie do wioski. Ledwie zdążyłem wskrobać się pod krzak, a już wybuch jeden, drugi i trzeci i znowu przenoszą się na dalszą odległość.

Przy studni spotykam tylko jednego artylerzystę. Pozdrawiamy się tylko. Nabieramy wodę i uchodzimy. Między budynkami spotykam starą kobietę, oglądającą się trwożliwie. Mijam ją. Znowu ten sam świst i uderzenie granatu. Ziemia, połamane dachówki i drzewo pada tuż obok. Przytulam się do muru jednego z domów, do którego później wchodzę. Meble, kołdry, ubrania, naczynia, wszystko w wielkim nieładzie porozrzucane na ziemi. Na jakiemś meblu stoi krzyż. Na chwilę zatrzymuję się i skupiam myśli. Odwracam się ku wyjściu, lecz zląkłem się, spostrzegłszy staruszka, wychylającego się do połowy z za firany, zasłaniającej jego łóżko. Wygląda jak widmo z tamtego świata. W oczach starca jest jakby niema skarga, jakby sąd jakiś straszny. Wojna to jednak okropność!

Powracam tą samą drogą. W tej chwili uderza granat, w miejscu, kędy przechodzić muszę. — Tam byłbyś, gdybyś nie był zatrzymał się przed krzyżem — przemknęło mi przez myśl. Przypadek, lecz krzyż był tu przyczyną przypadku.

ROZDZIAŁ II.
W ULEWIE STALI I ŻELAZA.

Jesteśmy na kwaterach. Przy apelu wykazało się, że brak więcej, niż połowy kompanji. Z nas 45 nowicjuszy pozostało tylko 9, w tem 5 tych, którzy nie mając broni, pozostali na miejscu, jako odwach. Każdy też jakoś zmarniał przez te 48 godzin.

Leutnanci zwracali nam uwagę, byśmy przy spotkaniach nie za każdym razem im salutowali, byśmy się ich obecności nie krępowali.

Wyższych oficerów nie widziałem ani w linji bojowej, ani tutaj parę kilometrów za linją.

Pomiędzy cywilną ludnością wrzało, potajemnie przygotowywano się do przyjęcia ewetualnie zwycięskich Francuzów. Jednak tym razem nie udało się im jeszcze.

Po jednym dniu odpoczynku, idziemy znowu do linji bojowej.

— Zanosi się na katusze — mówi nasz towarzysz Jub jakimś zmienionym głosem.

— Przecież jest za mała kompanja, by mogli z nami coś zrobić — wtrąca żyd Silberberg.

— Wepchną nas pomiędzy innych — objaśnia Rehrs.

— Co nas inne formacje obchodzą. Wycierpieliśmy dosyć! Należy nam się conajmniej pół roku wypoczynku — mówi znowu Silber.

— Tego ani nasza komenda, ani Francuzi nie wiedzą, że nam się spoczynek należy. Powinieneś im to przedłożyć — objaśnia August, jeden ze starych.

Wchodzimy na teren mocno ostrzeliwany. Co chwilę chronimy się do przydrożnego rowu. Na szosie głębokie leje od granatów. Tu i owdzie potrzaskany wóz, lub armata. Ranni mijają nas pieszo lub wiezieni na wozach. Obraz coraz więcej przybierający na okropności. Nasza kompanja idzie w milczeniu. Jacyś fanatycy w poprzedzającej nas kompanji przyśpiewują te słowa: „Dem Kaiser Wilhelm haben wirs geschworen, dem Kaiser" i t. d. Wtem świst i krach! Jakby sznurkiem pociągnął, leżymy w rowie. Śpiew ustał. Równocześnie do uszu naszych doleciały przeraźliwe krzyki rannych. Granat uderzył w środek śpiewającej kompanji.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Nr. 58 GŁOS LITERACKO-NAUKOWY
redaguje Koło Literackie Konfraterni Artystów w Toruniu

KS. LEON HEYKE.

Sfinks kaszubski

9. Lud kaszubski

Ceynowa i Derdowski są wybitnymi przedstawicielami ludu kaszubskiego, tego ludu, o którym różni — i swoi i obcy — różnie piszą. Lud sam swej kwestji nie zna. Czuje się Polakiem i jest Polakiem. Wyrazicielem jego niezachwianej polskości jest Józef Wybicki, który jako młody poseł pomorski r. 1768 na sejmie warszawskim w obliczu króla słynny swój założył protest i potem jako konsyljarz federacji barskiej na Pomorzu organizował oddziały zbrojne. Ten to Wybicki, gdy potem Polska zniknęła z mapy Europy, pośród tej strasznej pogrobowej ciszy, zanucił pieśń nadziei i zmartwychwstania: „Jeszcze Polska nie zginęła". Pieśń to życia, która się stała hymnem narodu polskiego po dzień dzisiejszy.

Ziściły się marzenia ludu kaszubskiego. W r. 1930 powiedział minister Kwiatkowski: „Dzięki patrjotyzmowi i wytrwałości — nauczonej może pracą na morzu — polskiej ludności nadbrzeżnej wróciliśmy przed 10 laty na mocy prawa i sprawiedliwości dziejowej po raz trzeci na fale Bałtyku. Przyszliśmy z kapitałem większego uświadomienia o wartości morza, o obowiązku, który jego posiadanie na nas nakłada, niż kiedykolwiek przedtem. Ale wartość tego uświadomienia nie jest zasługą nas współczesnych. Jesteśmy bowiem i tu — jak w wielu innych dziedzinach życia państwowego — tylko wykonawcami wskazań programu, pozostawionego nam w spuściźnie przeszłości". Podkreślam ten „program przeszłości". Drogę wskazał nam Świętopełk, tą drogą szedł Wybicki, dwa nadmorskie filary polityki polskiej. Historja nasza dziś się powtarza. Jak w wieku XIII za czasów księcia Świętopełka tak i dzisiaj Pomorze zagrożone jest od wschodu i zachodu. Dlatego woła min. Kwiatkowski: „Cały problemat stopniowej, konsekwentnej i świadomej rozbudowy ekonomicznej Polski pozostałby — bez zużytkowania wybrzeża morskiego — utopją mimo nagromadzenia tylu realnych i istotnych warunków rozwoju. Bez swobodnego wyjścia na morze i przez morze udusilibyśmy się gospodarczo i politycznie". Siedząc zapomnieni pomiędzy swemi górami, jeziorami, lasami krzepiliśmy ducha na wzorach wybitnych mężów Pomorza i na przykładach męczeńskich bohaterów Polski, żywiąc w głębi serca płonącą nadzieję, iż Polska zmartwychwstanie.

Wartość etniczna ludu kaszubskiego jest wielka. Etnografja zalicza Kaszubów do typu rasy nordyckiej. Rasa północna pod względem **somatycznym** jest jasna, o skórze białoróżowej, o włosach jasnopłowych, falistych, długogłowa, wąskolica, wąskonosa, o niebieskich lub szarych oczach, wysokiego wzrostu. Twarz jest owalna, podłużna, wąska. Czoło z profilu wysokie, sklepione, lecz nie wypukłe. Brwi rysują się łagodnym łukiem. Grzbiet nosa zprzodu jest wąski, z profilu ma kształt prosty, często orli. Skrzydła nosowe są cienkie, niezbyt rozchylone, koniec nosa zaostrzony. Usta są średnie, wargi cienkie, zakrywające długie i cienkie zęby. Uszy są duże i cienkie. Strona **psychiczna** człowieka nordycznego tak się przedstawia. Nordyk posiada inteligencję ogólną średnią albo i wyższą, uczuciowo jest zamknięty w sobie, jest powolny, zimny, stały i opanowany, jest zarozumiały, mało towarzyski i zachowawczy o słabej wyobraźni, jednak o poczuciu estetycznem. Człowiek nordyczny pracuje dobrze i w pracy swojej jest bardzo staranny. W takim czystym typie, powiada nauka, występuje rasa nordyczna obficie na Pomorzu i na Wileńszczyźnie, w Wielkopolsce i na Wołyniu. Ten to nordyzm ludu kaszubskiego tłomaczy wiele a może nawet wszystko. Proszę się nastawić na długą, nordycką falę myślenia i usposobienia kaszubskiego a znikną podejrzenia różnych krótkofalowców i współżycie będzie jak najlepsze. Pierwszym na Pomorzu który poruszył ciekawe to zagadnienie, był dr. Ceynowa, ale wówczas go nie zrozumiano i drwiono sobie z niego.

Podobny wizerunek Słowian północnych, rysują obcy i swoi. Mówi Ibrahim, syn Jakóba: „Słowianie stanowią liczne, różnorodne plemiona. Gdyby nie było wpośród nich rozdwojenia wskutek wielu rozgałęzień pokoleń i rozdrobnienia pokoleń, żaden lud na ziemi nie mógłby się potęgą z nimi mierzyć. Zamieszkują oni kraje bardzo bogate w osady i środki żywności. Pilnie oddają się rolnictwu i przewyższają wszystkie ludy północy w zdobywaniu pożywienia. Towary ich dochodzą morzem i lądem do Rusów i do Konstantynopola. Najważniejsze plemiona północy mówią po słowiańsku, bo z nimi obcują np. plemiona Germanów, Węgrów. Pieczyngów, Rusów i Chazarów". Maurycjusz podaje: „Lubią swobodę. Nic nie zdoła ich nakłonić do niewolnictwa. Przedewszystkiem są nieugięci i waleczni w swoim kraju". Żywociarz Ottona pisze: „Taka panuje szczerość i towarzyskość pomiędzy Pomorzanami, iż niewiedząc co to jest złodziejstwo, wcale nie mają skrzyń do zamykania na klucz". Miłe i ludzkie cechy charakteru słowiańskiego żyją dzisiaj jeszcze u Kaszubów. Profesor Kostrzewski z badań swoich takie wyprowadza ostateczne wnioski. „Kultura łużycko-słowiańska zajmuje w okresie największego swego rozrostu olbrzymie obszary od Łaby aż poza Bug, od Bałtyku do Dunaju. Mamy tu do czynienia z ludem osiadłym, usposobionym pokojowo, zamilowanym w jadle i napitku, bardzo konserwatywnym, jak na to wskazuje przechowanie przez przeszło tysiąc lat prawie niezmienionego obrządku pogrzebowego, i głównych form charakterystycznej ceramiki. Fakty te dowodzą, że najezdnicy północni, którzy przez szereg wieków władali naszemi ziemiami, nie zdołali wyprzeć dawnej ludności, lecz stanowili tylko warstwę panującą, byli u nas jako goście nieproszeni, którzy w III i IV wieku po Chrystusie dobrowolnie opuścili nasze ziemie. Słowianie przetrwali szereg najazdów i pozostali na ziemi praojców — jakkolwiek mocno w ciągu wieków uszczupleni — do dnia dzisiejszego jako jedyni prawi jej dziedzice".

Powyższe głosy znakomicie charakteryzują północne ludy słowiańskie, w szczególności lud kaszubsko - polski. Lud kaszubski ukochał ziemię praojców i nic go z niej nie zdoła wyrwać, ukochał język swój i obyczaj. Tylko Nie-Słowianin mógłby z przywiązania tego szydzić i karać dzieci kaszubskie za używanie języka ojczystego. Kaszubi to pierwotni, to najwłaściwsi i najmniej rasowo mieszani Słowianie. Na drugie zapytanie sfinksa kaszubskiego najzwieźlej odpowiada pewien historyk niemiecki: „Polska jakość Kaszubów jest niewątpliwa". A jeśli jest niewątpliwa, wniknijmy głębiej w tajniki duszy ludu kaszubskiego.

Słownik geograficzny Państwa Polskiego

Tom I. „Pomorze" — ukaże się w kwietniu

Żmudna i ciężka praca przygotowawcza prowadzona przez Redakcję tego monumentalnego dzieła, zapoczątkowanego i mającego być wydanem przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze z zasiłku Funduszu Kultury Narodowej dobiega końca. Jak to informował ostatnio na posiedzeniu Komisji Wydawniczej P. T. K., działającej pod przewodnictwem prof. dr. Juljana Krzyżanowskiego, Naczelny Redaktor Słownika prof. dr. Stanisław Arnold — można spodziewać się ukazania pierwszego zeszytu tego wydawnictwa w kwietniu 1936. Tom I obejmować będzie Pomorze, w ciągu więc ostatnich miesięcy dokonano ostatecznego sprawdzenia zebranych i zredagowanych wiadomości o terenie na miejscu; współpracownik redakcji p. Stanisław Gronkowski objeżdża jeszcze Pomorze, sprawdzając, celem uniknięcia jakichkolwiek niedopatrzeń o danej miejscowości. Wkrótce ukazać się ma wezwanie do prenumeraty wydawnictwa, które powinno stać się podstawą każdej bibljoteki publicznej, każdej polskiej instytucji oraz każdego poszczególnego badacza i miłośnika spraw ojczystych. Całość wydawnictwa skalkulowana została przynajmniej na lat 10.

ADRES KOMITETU REDAKCYJNEGO GŁOSU LITERACKO - NAUKOWEGO: TORUŃ, UL. MICKIEWICZA Nr. 28 m. 4 TFLEFON 17-46.

MARJAN SYDOW.

Pomorze jako teren konserwatorski

Niedawno obiegła prasę notatka opiewająca, że wkrótce Pomorze ma otrzymać konserwatora, dzięki osobistej interwencji Pana Wojewody Pomorskiego. Zatem długoletnie bezkrólewię konserwatorskie na Pomorzu skończy się z dużym pożytkiem dla sprawy konserwacji zabytków.

Połączenie Pomorza z Poznańskiem w jeden okręg konserwatorski było choćby już z tego względu niewłaściwe, że co do ilości i wartości zabytków Pomorze góruje nad Wielkopolską, wziąwszy oczywiście pod uwagę obszar i zaludnienie obu województw. Poznańskie posiada szereg magnackich pałaców, dość rzadkich na Pomorzu, natomiast nasza dzielnica jest niezwykle bogata w świątynie gotyckie. Nie darmo nazywają Pomorze „krainą pięknych kościołów"; są one jego chlubą i najpiękniejszą ozdobą.

Naogół stan konserwacji pomorskich kościołów zabytkowych jest dobry. Tu i ówdzie jednak możnaby naprawić błędy, popełnione jeszcze w 19-tym wieku, który grzesząc nad miernym puryzmem z lubością usuwał rzekomo nieharmonijne ozdoby epok późniejszych i zastępował je nieszczeremi namiastkami neogotyku. Szczególnie rażą takie dodatki 19-wieczne w katedrze pelplińskiej, najwspanialszej świątyni gotyckiej nietylko na Pomorzu, lecz w całym kraju. Harmonijna współpraca czynnika konserwatorskiego z władzą duchowną mogłaby doprowadzić do likwidacji tego rodzaju nieprawidłowości, na czem by zyskały świątynie zarówno jako przybytki Boże jak i klejnoty sztuki kościelnej.

Bolesny fakt w tej dziedzinie zanotowaliśmy w latach ostatnich. Niewielka już liczba kościołów drewnianych uległa bardzo poważnemu zmniejszeniu, choć pewnie przy dobrej woli niejedną z tych skromnych pamiątek dawnego budownictwa wiejskiego można było uratować. Prawda to, że pomorskie kościoły drewniane nie odznaczają się naogół ciekawą strukturą, z wyjątkiem kościoła w Rożentalu (pow. lubawski) i paru innych. Dla swej rzadkości na tym terenie zasługiwałyby jednak na zachowanie w pierwotnej postaci; może przecież kiedyś przydadzą się dla pomorskiego Skansen'u, który oby powstał corychlej, zanim znikną ostatnie świadki starodawnej kultury rodzimej Pomorza.

Parę lat temu ta kultura poniosła dotkliwą stratę przez pożar Muzeum kaszubskiego we Wdzydzach. A tak łatwo dałoby się uniknąć tej straty, — bądź przez impregnację chaty, w której mieściło się Muzeum, bądź też przez przeniesienie jej do Torunia, jak to projektowano. Mielibyśmy wtedy na miejscu zaczątki Skansen'u — i zczasem może Toruń mógłby się pochlubić podobnym zespołem, jaki jest ozdobą Królewca (Ostpreussisches Treiluftmuseum).

Przy innej sposobności wspominaliśmy już o potrzebie zachowania dla potomności zabytków budownictwa ludowego na Pomorzu*); teraz gdy staje się narówni aktualną sprawa powołania konserwatora do Torunia i sprawa budowy Muzeum, wartoby zastanowić się nad sposobami uratowania choćby kilku okazów budownictwa drewnianego. Kiedy już Muzeum im. Marsz. Piłsudskiego ma stanąć na skwerze przy ul. Szopena (z bólem serca dla dobra sprawy trzeba będzie się na to zgodzić), niechże w cieniu jaknajliczniej zachowanych drzew stanie obok gmachu Muzeum kilka typowych domostw ze wsi pomorskiej. Jest tego sporo jeszcze i jest w czem wybierać.

Pilną potrzebą byłoby również skuteczniejsze niż dotąd zaopiekowanie się ruinami zamków. Niektóre wprost nikną w oczach, jak nieszczęsny zamek w Złotorji, podmywany uporczywie przez fale Wisły i Drwęcy; tej pracy niszczycielskiej podobno i ludzkie ręce pomagają skwapliwie... Szkoda niepowetowana, że właśnie zamki **polskie** najwięcej ucierpiały w ostatnich latach; grozi nam to perspektywą, iż wkrótce jedynemi okazami budowli warownych na Pomorzu będą zamki **krzyżackie...** Byłoby to i smutne i kompromitujące.

Prawdziwym kopciuszkiem są u nas zawsze jeszcze — w dziedzinie konserwatorskiej — domy miejskie. Wina to głównie braku tradycyj mieszczańskich w społeczeństwie naszem. Gdybyż to każdy właściciel domu patrycjuszowskiego w Toruniu, Grudziądzu, Chojnicach umiał ocenić bezcenną wartość tych budowli, które obok kościołów i ratuszów i murów miejskich są wymownemi świadkami dawnych splendorów naszych miast.

Kiedyż nareszcie doczekamy się takiej „pięciolatki estetycznej", jaka obecnie oczyszcza Gdańsk z banalnych naleciałości stulecia 19-go... Tam oto w ostatnich dwu latach przywrócono 40-tu domom przy ul. Długiej i przyległych wygląd harmonijny, licujący ze starożytnym charakterem miasta. Lecz ku temu trzeba i zrozumienia sprawy wśród kupiectwa i właścicieli domów jak i mądrego kierownictwa władz. U nas niestety lekceważy się tak ważną przecież sprawę domów, ich wyglądu, formy, wystaw, szyldów firmowych itp., całego splotu zagadnień, które decydują o charakterze miasta, o jego zewnętrznem obliczu.

Niechże nikt nie mówi, że nie stać nas na takie zbytkowne inwestycje gdańskie. Lwów idzie dziś w ślady Gdańska; mozolnie oczyszcza się fasady, usuwa brzydkie portale i nadbudówki w Rynku i ulicach śródmieścia, przywraca szlachetną linję kamienicom, które miały przez lat wiele wygląd pospolitych ruder.

Ogrom zadań czeka nowego konserwatora na tym terenie pracy. Oby te ugory okazały się wdzięczne za trud i przyniosły obfite plony.

*) Por. nasz art. p. t.: „Regjonalizm w budownictwie wiejskiem na Pomorzu".

Tydzień w radjo

Sukces muzyki polskiej zagranicą

Głosy prasy luksemburskiej i belgijskiej o koncercie polskim

W połowie listopada odbyły się w **Luksemburgu i Liege dwa uroczyste koncerty, poświęcone muzyce polskiej.** W rozgłośni luksemburskiej wykonała orkiestra symfoniczna pod dyrekcją Grzegorza Fitelberga dzieła symfoniczne Karłowicza, Łubińskiego, Palestra, Sygietyńskiego, Lessla koncert fortepianowy odegrał jako solista Zbigniew Drzewiecki; w Liege „Grand gala polonais" (jak zapowiadała lokalna prasa) objął kompozycje wyłącznie współczesne. Tutaj również orkiestrą dyrygował G. Fitelberg, solistą był Karol Szymanowski, jako wykonawca partji fortepianowej swej Symfonji Nr. IV. Zarówno w Luksemburgu, jak i w Liege sukces koncertu był ogromny.

Prasa miejscowa rozpisywała się szeroko, w słowach jaknajpochlebniejszych o utworach polskich i o ich wykonawcach. **„Luxemburger Wort"** z 21. 11. stwierdza, że jedynem wytłomaczeniem dla którego tak znakomity koncert, jak koncert Lessla nie był nigdzie znany, była chyba zła wola państw zaborczych.

Do pełnego poznania wartości tego dzieła przyczyniła się — pisze recenzent — mistrzowska interpretacja ze strony dyrygenta i pianisty, „Meisterpianisten"... ven vornehmen Musikalitaet", i t. d.

O Karłowiczu wyraża się prasa jako o jednem z najciekawszych zjawisk muzycznych ostatnich czasów. Chwali Palestra; Łabuńskiego „Tryptyk pastoralny". Zwraca uwagę na charakterystyczne rytmy taneczne „Oberka" Sygietyńskiego; oryginalność „Żołnierzy" Kondrackiego i t. d. W entuzjastycznych słowach wyraża się prasa luksemburska i Liege o mistrzowskiem poprowadzeniu orkiestry przez Grzegorza Fitelberga, podkreślając płomienność jego interpretacji przy nadzwyczajnej precyzji i dokładności, jego siłę sugestywną, i głębię artystyczną, technikę i umiejętność wydobywania barw instrumentalnych. „C'est une lecon splendide a touts les instrumentistes et a touts les auditeurs" pisze „La presse" z 16. 11.

Wszystkie **dzienniki Liege** przyniosły fotografje Fitelberga i Szymanowskiego oraz kompozytorów, których utwory na festiwalu w Liege były wykonywane: Woytowicza, Łabuńskiego i Kondrackiego; niektóre poświęciły całe artykuły roz wojowi muzyki polskiej. Koncert ten — piszą — był może najważniejszem wydarzeniem tego sezonu muzycznego i pozostawił wrażenie niezapomniane. Nigdy nie brakło polskiej muzyce wybitnej indywidualności — twierdzi „La Meuse" — obecnie zwraca na siebie powszechną uwagę . IV Symfonja Szymanowskiego tak wspaniale — w części fortepianowej — przez niego samego wykonana to „un onevre achevee"; dzieło skończone w swem mistrzostwie, w swej jasności myśli, formie, w swej bezkompromisowości, w używaniu zewnętrznych efektów.

„Une forte curieuse personnalite" nazywa „La Wallonie" R. F. Łabuńskiego, podobnie wyraża się o Woytowiczu. Kompozycja Kondrackiego „Żołnierze" wzbudziła w Liege również powszechne uznanie. Tak więc muzyka polska, przez długi czas zagranicą zapoznana, odniosła tym razem bardzo poważny i zasłużony sukces

Lampy w aparacie radjowym

Liczba lamp nie ma znaczenia

Ilość lamp w aparacie nie ma absolutnie żadnego znaczenia. Obecnie mamy jeszcze więcej przyczyn do tego twierdzenia, niż dawniej, a to dlatego, że niektóre nowoczesne lampy spełniają jednocześnie wiele funkcyj. Weźmy przykład — istnieje lampa, która się nazywa „podwójna drioda-trioda". Ta lampa może jednocześnie wypełniać zadanie lampy-detektorowej, amplifikatora i regulatora. W ten sposób odbiornik, w którym ta lampa została zastosowana, może być zaopatrzony w ilość lamp, zmniejszoną przynajmniej o dwie, tem niemniej zapewniając jednocześnie równe korzyści.

Z drugiej strony pewne lampy (np. pentoda AL3) do tego stopnia wzmacniają odbiór, że mogą zastąpić dwie lampy zezwłoczne.

Jest to zupełnie normalny objaw, że drogie odbiorniki zaopatrzone są w wielką ilość lamp, ale gdy cechą tą odznaczają się tanie odbiorniki, wzbudza to już pewne podejrzenie.

Radjoaparat o małej ilości lamp odznacza się przy równej jakości części składowych o wiele czystszym odbiorem, niż wielolampowy odbiornik. Jeśli ktoś się decyduje na skromny wydatek, powinien koniecznie wybrać aparat dwu — lub trzylampowy (prócz lampy prostowniczej). Ten skromny odbiornik bezwątpienia nie będzie mógł być bardzo selektywny. Nie będzie odbierał stacyj zbyt oddalonych. Liczyć można przytem tylko na audycje stacji lokalnej i najbliższych stacyj krajowych lub zagranicznych. Odbiornik ten zapewni nam więc odbiór małej ilości stacyj, ale zato bez zarzutu.

„Tannenbergdenkmal i serce na Rossie"

Reportaż przez Radjo

W swojej wędrówce **po Prusach Wschodnich** odwiedził **Melchjor Wańkowicz** słynne **pola bitew pod Grunwaldem i Tannenbergiem.** Długie lata skromny kamień stał na pamiątkę grunwaldzkiej wiktorji. Chwałę oręża niemieckiego pod Tannenbergiem głosi wspaniały **pomnik-mauzoleum.** Kontrast ten wiele nasuwa refleksyj. W reportażu mówić o tem będzie prelegent. Reportaż nosi tytuł **„Tannenbergdenkmal i serce na Rossie"** i jest on ostatnim z cyklu na „Mazurach Pruskich" w opracowaniu Melchjora Wańkowicza, a nadany będzie dnia 21 grudnia o godz. 17.

Reportaż z Obserwatorjum Morskiego w Gdyni

nadaje Polskie Radjo

Państwowy Instytut Meteorologiczny — jak wiadomo — posiada na wybrzeżu morskiem swoją placówkę o specjalnych zadaniach — jest to Obserwatorjum Morskie w Gdyni. Jego pomiary, badania i **informacje** są niezbędne dla żeglugi, jako wytyczne i wskazówki w morskiej podróży. **O urządzeniach i pracach tego zakładu opowie** radjosłuchaczom dnia 20 grudnia **o godz. 17** red. Józef Szpecht w swoim **reportażu z Obserwatorjum** Morskiego w Gdyni.

Ostatnie chwile przed „choinką"

Słaby ruch przedświąteczny

Ruch przedświąteczny w sklepach jeszcze się nie rozpoczął, mimo, że już za tydzień zaczynają się święta. W tych kryzysowych latach wszyscy ściskając ostatni grosz, ociągają się z zakupami, zwlekając do ostatka. Ale przecież to święta Bożego Narodzenia, „Gwiazdka", podarunki i prezenty kupić trzeba, obdarować najbliższych musi każdy.

Dotychczas wzmożony ruch przedświąteczny zaobserwować można tylko w sklepach radjowych. Tylko tam jest tłoczno. Radjo jest tym podarkiem najpraktyczniejszym i niesie radość nietylko jednej osobie, a całej rodzinie. Nie trzeba się wcale namyślać, ani długo decydować. Może sprawiać trudności conajwyżej wybór odbiornika. Na serję jubileuszową Elektrit składa się aż sześć typów odbiorników, ale o wyborze będzie decydowała tylko suma przeznaczona na kupno, bowiem każdy typ aparatu jest w swojej klasie bezkonkur. i jest ostatniem słowem techniki. Ale też dzisiejsza publiczność wykazuje przedewszystkiem zaufanie do tych odbiorników, których wytwórnia przetrwała próbę czasu. Taką próbą czasu może być jubileusz dziesięciolecia. W Polsce radjofonja zrodziła się również w 1925 r.

Dzieci polskie w rozgłośni niemieckiej

W czerwcu roku bieżącego **wystąpił w** polskiej rozgłośni chór młodzieży hitlerowskiej. Obecnie — drogą wymiany — **zaproszone** zostały dzieci polskie przed mikrofon berliński. Chór dzieci krakowskich zapoznał publiczność niemiecką z **polskiemi pieśniami** wszelkiego rodzaju, **przedewszystkiem** z pieśniami ludowemi z różnych **dzielnic** Polski, żołnierskiemi, **patrjotycznemi** oraz tańcami. Audycję tę nadawał **Berlin,** dnia 8 grudnia o godz. 19.

Polski Czerwony Krzyż to:

„Wszyscy którzy miłują — dla wszystkich co cierpią"

NA OSTRZU JĘZYKA.

Zmiana frontu

Cieszył się z Endeka
kaleka,
mówiąc: jaki on spokojny,
nie uznaje gwałtu, wojny,
żę nad ludzką biedą roni,
uciśnionych bronił...
Ale ruszył włoski endek
na Abisyńczyka —
już ta dobroć znika,
już inna logika:
teraz endek chwali wojnę,
śle Wł chom pokłony hojne,
i powiada:
trudna rada,
w Afryce wszak tak wypada...

— — — — — — — — — —

Cieszył się z endeka
kaleka,
a teraz —
narzeka...

(K)

Pierwszy publiczny seans telewizyjny w Paryżu

Z wieży Eiffla na falach eteru popłynęły obrazy

Na wieży Eiffla zainstalowana została nowa stacja telewizyjna, wyposażona w ostatnie zdobycze techniczne w tej dziedzinie. Zatem obrazy nadawane przez tę stację będą o wiele lepsze i bardziej wartościowe od tych, jakie dotąd kiedykolwiek były nadawane we Francji, czy też zagranicą.

Otwarcie stacji telewizyjnej w Paryżu odbyło się dnia 8 grudnia, a seans ten trwał 2 godziny. Wszyscy „bezdrutowcy" właściciele specjalnych aparatów odbiorczych brali w tej inauguracji entuzjastyczny udział.

Chcąc udostępnić szerokim rzeszom wzięcie udziału w tej ciekawej emisji telewizyjnej Minister Poczt i Telegrafów p. Georges Mandel polecił zainstalować w kilku miescach Paryża aparaty telewizyjne, dzięki czemu Paryżanie mogli oglądać cuda techniki radjowej, zdając sobie sprawę z postępu, jaki w tej dziedzinie został już osiągnięty.

Pierwszą emisję poświęciło radjo paryskie teatrowi, kinu, musichallowi, oraz tańcu, a dodać należy, iż udział w telewizyjnej audycji brali najznakomitsi artyści paryscy. — Udział w emisji telewizyjnej był bezpłatny. Karty uczestnictwa wydawało Ministerstwo Poczt i Telegrafów.

Muzyka szwedzka w wykonaniu Marynarki Wojennej

Orkiestra Marynarki Wojennej w Gdyni wykona pod dyrekcją kpt. **Aleksandra Dulina,** dnia 15 bm. o godz. 22 **utwory kompozytorów** wyłącznie **szwedzkich. Muzyka** szwedzka, która posiada tak **swoistą, od naszej** zupełnie odmienną **fizjognomję, bezwątpienia** zainteresuje szerokie **koła radjosłuchaczy.**

Numer akt: II. Km. 407/35 i 2160/35. 11260

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni, rewiru II, Józef Penk, mający kancelarję w Gdyni przy ul. Leśnej nr. 3 na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 17 stycznia 1936 r. o godz. 10 w Sądzie Grodzkim Gdynia, pokój 33 odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużnika Franciszka Konkola nieruchomości, składającej się z domu mieszkalnego, 1 budynku gospodarczego, 1 baraku drewnianego, parkanu, obejmującej powierzchni 420 m. kw., położonej w Gdyni, ul. Słowackiego 64. Nieruchomość ma urządzoną księgę wieczystą w Sądzie Grodzkim w Gdyni, karta 260.

Nieruchomość oszacowana została na sumę złotych 33.670,60; cena zaś wywołania wynosi 25.252,95 złotych.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości 3.367,06 zł.

Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowem publicznem obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości, lub jej części od egzekucji i, że uzyskały postanowienie właściwego Sądu nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godz. 8-ej do 18-tej. Akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie Grodzkim w Gdyni, ul. Mściwoja, sala nr. 33.

Gdynia, dnia 10 grudnia 1935 r.

Komornik:
(—) Józef Penk.

OGŁOSZENIE PRZETARGU.

Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu, ogłasza niniejszem przetarg publiczny na sprzedaż zabudowań tartacznych wraz z urządzeniem, pobudowanych na gruncie państwowym w Cierpicach, powiat Toruń, tuż przy stacji kolejowej Cierpice (szlak Warszawa — Toruń — Bydgoszcz — Gdańsk — Gdynia).

Sprzedaż odbędzie się dnia 18 grudnia 1935 r. o godz. 11-tej przedpołudniem w gmachu Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu, pokój 25, gdzie też każdego dnia można zasięgnąć bliższych informacyj dot.. warunków sprzedaży. 11160

Dyrekcja Lasów Państwowych.

Numer akt: Km. III. 4975/34. 11237

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu, III. rewiru, Wojciech Janowski, mający kancelarję w Grudziądzu, ul. Legjonów nr. 15 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dn. 16 grudnia 1935 o g. 11 w Grudziądzu, ul. Chełmińska nr. 26 odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Teofila Cywińskiego, składających się z 1 pianina firmy „Quandt", oszacowanego na łączną sumę 1.000 zł.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Grudziądz, dnia 11 grudnia 1935 r.

Komornik:
(—) Wojciech Janowski.

Ogłoszenie licytacji.

Dnia 20 grudnia 1935 r. o godz. 11-tej odbędzie się w Inspektoracie Straży Granicznej w Kościerzynie przy ul. Strzeleckiej nr. 2 — sprzedaż licytacyjna najwięcej dającemu za gotówkę: **2 siodeł kompletnych kawaleryjskich oraz 4 uzdeczek.** 11259

II. U. 11/35. 11224

POSTANOWIENIE.

1) Wydział Handlowy Sądu Okręgowego w Toruniu na posiedzeniu niejawnem dnia 9 grudnia 1935 roku na wniosek likwidatorów Spółdzielni Kredytowo - Budowlanej Strzecha z ogr. odp. w likwidacji w Toruniu postanowił wdrożyć w myśl art. 4 prawa upadłościowego postępowanie upadłościowe nad majątkiem Spółdzielni „Strzecha".

2) Wezwać wierzycieli masy, by zgłosili swoje wierzytelności do masy upadłościowej w ciągu 6 tygodni od dnia doręczenia postanowienia wdrażającego postępowanie upadłościowe.

3) Zamianować sędzią - komisarzem sędziego okręgowego Pietrykowskiego w Toruniu, zaś syndykiem masy Ludwika Grafenfelsa w Toruniu, ul. Słowackiego 71.

Zlecenie Nr. 1354/IX.

W myśl par. 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580) 2 Urząd Skarbowy w Bydgoszczy podaje do ogólnej wiadomości, że dnia **14 grudnia 1935 r.** o godz. 10 w lokalu kina „Adria", przy ul. Mostowej 9, celem uregulowania zaległych należności podatkowych, odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych przedmiotów: aparaty projekcyjne, kolumny do aparatów, lampa projekcyjna, synchronizatory dźwiękowe, fotocele, opornik, akumulatory, aparat przeciwpożarowy, fotele, krzesła pluszowe, żyrandol kryształowy i inne ruchomości. 11378

Naczelnik 2 Urzędu Skarbowego.

WESOŁYCH ŚWIĄT!

E. KWIATKOWSKI

NA GWIAZDKĘ

L. Edm. Hanczewski
DROGERJA
Grudziądz, Toruńska 10, tel. 1630
poleca po cenach najtańszych
Ozdoby i świeczki na choinkę.
Perfumy, mydła toaletowe, wody kolońskie, kremy, pasty, podarki gwiazdkowe, aparaty fotograficzne, klisze, błony, papiery oraz bogaty wybór galanterji 11179

Dla Panów!
Praktyczne podarki na Gwiazdkę jak:
KAPELUSZE „HINKLA", KOSZULE NOCNE, KOSZULE WIERZCHNE, PIŻAMY, KRAWATY, CHUSTECZKI, SZALE i t. d. 11249
J. Żmijewski
Grudziądz, Toruńska 6 - Tel. 1928 - Rok zał. 1908

Gwiazdka na raty!
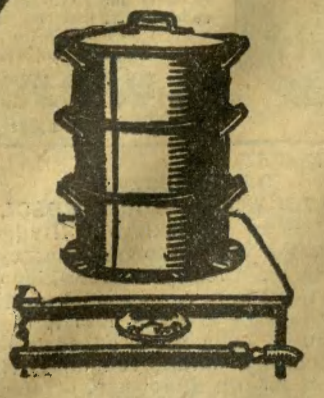
Tylko za 33 grosze
oszczędzone dziennie w ciągu 3 lat dostarcza
Gazownia Miejska
w Grudziądzu
swoim konsumentom nowoczesną i higjeniczną
KUCHNIĘ GAZOWĄ
Nie zwlekajcie zatem z zakupem aparatów gazowych.
GOTOWANIE NA GAZIE to szczyt OSZCZĘDNOŚCI i wygody.
Dziś każdy oszczędza, kto gotuje na gazie.

Gwiazdka na raty!
Kuchenki elektryczne
Piekarniki
wydzierżawiamy za opłatą 2 do 5 zł. miesięcznie.
Po 2-ch względnie 3-ch latach aparat przechodzi na WŁASNOŚĆ Konsumenta
SPECJALNOŚĆ: **ŻELAZKA DO PRASOWANIA**
Nowozaprowadzona taryfa blokowa (15 groszy za 1 kwh) daje możność stosowania elektryczności w gospodarstwie domowem 11183
Warunki i prospekty
W administracji
Przedsiębiorstw Miejskich
W GRUDZIĄDZU
ul. Mickiewicza 36.

Koniaki, wódki monopolowe,
Likiery, wina wszelkiego rodzaju.
Kawa — Herbata — Kakao — Owoce południowe — Pierniki — Orzechy — Rodzynki — Migdały — Proszki i korzenie do pieczenia: — Budynie jak i wszelkie towary kolonjalne. 11173
Sprzęty kuchenne — Wyroby ocynkowane i emaljowane — Drobne żelastwo
Węgiel opałowy
poleca najtaniej
Franciszek Krzewiński
Telefon 1108 Grudziądz ul. Wybickiego 24/26
Hurt. branży żelaza i tow. kolonjalnych — Winiarnia i restauracja — tel. 1107

Polecam na gwiazdkę:
Zegary, Zegarki — Biżuterję, Obrączki ślubne, Brylanty — Okulary
Barometry - Termometry
F. NALASKOWSKI, Grudziądz
Wybickiego 31 (naprzeciw Domu Karnego)
Obsługa solidna. — Ceny najniższe.

11248
Na Gwiazdkę!
Najpożyteczniejszym i najlepszym podarkiem jest
książeczka oszczędnościowa
Kom. Kasy Oszczędności w Grudziądzu
ul. Mickiewicza 23
Telef. 1312 — 1831

Franciszek Gończ
Grudziądz
Toruńska 5
poleca po cenach najtańszych
wszelkiego rodzaju OBUWIE
11174

FRANCISZEK MANIKOWSKI
FABRYKA WYROBÓW MIĘSNYCH
GRUDZIĄDZ
ul. Wybickiego 28 — Telefon 1439.
11176 FILJE:
ul. Mickiewicza 29, tel. 1459
ul. Toruńska 16, tel. 1449
poleca znane z pierwszej jakości
wszelkiego rodzaju mięsa i wyroby wędliniarskie.

Dom Ekspedycyjno - Handlowy RUDOLF SCHIMMELFENIG
właść. Paweł Witkowski
GRUDZIĄDZ
Plac 23. Stycznia 8/10, telefon 1352.
Urzędowy ekspedytor Kolei Państwowych.
Transport mebli 11175
Zwózki wszelkiego rodzaju
Magazynowanie
Samochody ciężarowe.

Katarzynki Brukowce Krajanki Całuski Orzeszki
11180
Grudziądzkiej Fabryki Chleba
są przebojem gwiazdkowego sezonu.
Telefoniczne zamówienia nr. 1374. Grudziądz

OTWARCIE!
DROGERJA „SANITAS"
GRUDZIĄDZ, UL. BR. PIERACKIEGO 5/7
przy Dworcu Autobusowym 11177
POLECA Z DNIEM OTWARCIA:
OZDOBY i ŚWIECZKI NA CHOINKĘ
PERFUMY, MYDŁA TOALETOWE
WODY KOLOŃSKIE, MYDŁA
i PROSZKI DO PRANIA
FROTER DO PODŁÓG
FARBY — OLEJE
I WSZELKIE ARTYKUŁY DROGERYJNE.
SOLIDNA OBSŁUGA!
TANIE CENY!

Na Gwiazdkę
Kawę
Kakao
Herbatę
Owoce południowe
Orzechy, Pierniki,
Proszki i korzenie do pieczenia.
11181
KONIAKI, WÓDKI monopolowe, LIKIERY
jak i wszelkie towary kolonjalne najtaniej w firmie
Władysław Nowakowski
Grudziądz, ul. Toruńska 38

Sygnatura: Km. 1721/35. 11366

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rewiru II. Mieczysław Mystkowski, mający kancelarję w Bydgoszczy, ul. Ig. Paderewskiego nr. 3, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 14 grudnia 1935 r. o godz. 10 w Bydgoszczy, ul. 3 Maja nr. 8, odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do T. Nesta, składających się z pokoju stołowego, oszacowanych na łączną sumę 650 zł.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 13 grudnia 1935 r.

Komornik: (—) M. Mystkowski.

Zlecenie Nr. 302/8 K.

Towarzystwo Okrętowe Połowów Dalekomorskich „MEWA"

Spółka Akcyjna w Gdyni

Bilans zamknięcia za II rok sprawozdawczy od 1-go kwietnia 1934 r. do 31-go marca 1935 r.

Stan czynny: Majątek stały: Budynki: magazyn śledziowy w Gdyni zł. 151.800,33. Inwentarz zakładowy: tabor żeglugowy 965.775,— Urządzenia techniczne: sieci 110,541,25, beczki morskie 41.229,33 = 151.770,58. Inwentarz biurowy: 4.534.61 = 1.273.880,52. Majątek płynny: Gotówka: w kasie 1.650,58 w banku 78 426,92, w P. K. O. 46.575,27 = 126.652,77. Papiery wartościowe: 1.920,— Weksle 21.200,— Dłużnicy: Odbiorcy 58.773,38, różni 110.461,92 = 169.235,30. Depozyt w Tow. Ubezpiecz. (Ryzyko Morskie) 24.382,70, Oddział w Scheveningen 46.681,58. Remanenty: materjały techniczne 1.512,—, towary 75.824,75 = 77.336.75 = zł. 467.409,10 = zł. 1.741.289,62. Weksle kaucyjne zł. 16.200,—, Różni za obligo 25.000,— = zł. 41.200,—. **Stan bierny:** Kapitały: kapitał akcyjny zł. 1.000.000,—. Kapitał rezerwowy: stan z r. 1933/34. 7.053,33. Fundusz amortyzacyjny: stan z r. 1933/34. 96.577.50. Amortyzacja za r. 1934/35: taboru żeglugowego 96.577.50, budynku 5.054 95 = 198.209,95 = zł. 1 205.263 28. Zobowiązania: Dług hipot. zabezpieczony 411.872,50. Wierzyciele: odbiorcy 1,892,06. Dostawcy techniczni w Holandji 42.331,46 różni 68.190,22 = 112.413,74 = zł. 524.286,24. Pozost. zysku z roku 1933/34 zł. 5.172.54. Zysk: 6.567,56 = zł. 1,741.289,62. Różni za weksle kaucyjne 16.200.—. Obligo wekslowe 25.000,— = zł. 41.200 —. **Rachunek Strat i Zysków:** Winien: Produkcja: koszt połowów i produkcji zł. 1.189.335,15 beczki handlowe 196.153,31, frachty morskie 165.691,36 = 1.551.179,82. Koszty sprzedaży: prowizja sprzedażna: 83.861,23, ogólne koszty sprzedaży 53.114,41 = 136.975,64. Koszty administracyjne 143.970,17. Amortyzacja: budynku mag. 5.054,95, taboru żeglugowego 96.577,50, beczek morskich 41.229,33 sieci 169.406,41, inwent. biur. i magaz. 267,41 = 312.535,60. Należn. skarb. 29.591,22. Świadcz. socjaln. 28.653,72. Należn. Urzędu Morskiego 2.793,72. Różnice kursowe 2.793,68. Procenty 21.059,22. Koszty proces. 15.619,40. Koszty rejestr. statków 13.815,95. Zysk 6.567,56 zł. = 2.265.555,70. **Ma:** Wpływy ze sprzedaży śledzi zł. 2.189.730,95. Remanent towarowy 75.824,75 = zł. 2.265.555,70. Bilans powyższy wraz z rachunkiem strat i zysków został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie w dniu 13. listopada 1935 r. 11204

Zarząd: (—) M. Niemcow J. van der Toorn

Gł. księgowy (—) **M. Sytlewski.** Zaprz. rewizor (—) **K. Piatkowski.**

Numer akt: VI. Km. 884/34. 11368

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rewiru VI. Józef Szubartowski, mający kancelarję w Bydgoszczy, ul. Zduny nr. 13 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dn. 17 grudnia 1935 r. o godz. 10-tej w Bydgoszczy, ul. Śląska nr. 17 odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, składających się z pianina f-my „Sommerfeld", oszacowanego na łączną sumę 650 zł.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 20 listopada 1935 r.

Komornik: (—) J. Szubartowski.

Zlecenie Nr. 3001/8 K.

Do moczenia bielizny: HENKO, soda do prania i bielenia.

LICYTACJA DRZEWA.

W czwartek, dnia 19 grudnia 1935 roku o godz. 9,30 odbędzie się w Leśniczówce Rudnik sprzedaż drzewa użytkowego i opałowego.

Sprzedaż nastąpi w drodze publicznego przetargu najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą w gotówce.

Grudziądz, dnia 12. grudnia 1935 r.

Zarząd Miejski w Grudziądzu.

Zlecenie Nr. 925/GR. 11344

URZĄD SKARBOWY 11156
w Chełmnie
N. 5073/II/35.

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI.

W myśl § 83 rozp. Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580) Urząd Skarbowy w Chełmnie podaje do ogólnej wiadomości, że dnia 18 grudnia 1935 r. o godzinie 12,00 w lokalu firmy „Unamel“ fabryka cukierków w Unisławiu powiat Chełmno, celem uregulowania zaległych należności Ubezpieczalni Społecznej w Grudziądzu od Dr. W. A. Haenatscha z Unisławia odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości: 82 beczki po 300 kg syropu ziemniaczanego cena szacunku 15.400,00 zł. Zbiórka reflektantów w dniu 18 bm. o godzinie 11—12,00 przed firmą „Unamel“ w Unisławiu. Zajęte przedmioty można oglądać dnia 18 bm. od godziny 11 do 12,00 w wyżej wskazanej firmie.

Zlecenie Nr. 9477.

ZAPOWIEDŹ.

Podaje się do ogólnej wiadomości, że 1) nieżonaty Czesław Kosiński, kontraktowy pomocnik kancelaryjny, zamieszkały w Gdyni przy ulicy Kartuskiej nr. 58, syn Józefa Kosińskiego, maszynisty, zmarłego i ostatnio zamieszkałego w Konstantynowie, powiat Biała Podlaska i jego żony Aleksandry z domu Własiewiczównej, zamieszkałej w Włodawie przy ulicy Piłsudskiego nr. 24; 2) niezamężna Stefanja Monika Gańska, stenotypistka, zamieszkała w Gdańsku — Sidlicach, Neue Sorge nr. 8, a przejściowo w Gdyni, córka Wiktora Gańskiego, ajenta ubezpieczeń i jego żony Franciszki z domu Pettke, oboje zmarłych i ostatnio zamieszkałych w Gdańsku chcą zawrzeć związek małżeński.

Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Gdyni i w „Gazecie Gdańskiej“ w Gdańsku.

Gdynia, dnia 11 grudnia 1935 r. 11394

Urzędnik stanu cywilnego:
(—) Reinhardt.

Km. 701/35. 11367

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Łabiszynie, Józef Chrzanowski, urzędujący w Łabiszynie przy ulicy 11 stycznia nr. 25, po myśli art. 668 § 1 k. p. c. obwieszcza, że na wniosek wierzycielki Lorraine Mutschler ur. Flejter w Barcinie, powiat Szubin, dział. za zezwoleniem swego męża Waltera Mutschlera w celu wyegzekwowania pretensji tejże wierzycielki, wyznacza na dzień **30 grudnia 1935 r. od godz. 10 przedpoł.** termin do opisu i oszacowania nieruchomości Barcin, tom I., wykaz liczba 148 i wykaz liczba 34 położonej w Barcinie, powiatu szubińskiego a własność firmy Hartsteinwerke Barcin Sp. z ogr. odpow. w Barcinie, zastąp. przez Zarząd w Barcinie, powiat Szubin stanowiące.

Po myśli § 2 wyżej cytowanego artykuły wzywa się wszystkie osoby, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do nieruchomości, jeżeli prawa ich stanowią przeszkodę do egzekucji.

Łabiszyn, dnia 11 grudnia 1935 r.

(—) Józef Chrzanowski,
komornik Sądu Grodzkiego.

Sygnatura: Km. 1766/35. 11300

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI ZASTAWU.

Komornik Sądu Grodzkiego w Inowrocławiu III rewiru Franciszek Wiśniewski, mający kancelarję w Inowrocławiu ul. M. Piłsudskiego nr. 20 na podstawie art. 602 k. p. c. §§ 1235, 1239 kodeksu cywilnego podaje do publicznej wiadomości, że dnia 16 grudnia 1935 r. o godz. 11-tej w Inowrocławiu ul. św. Ducha nr. 25/29 odbędzie się 1-sza licytacja zastawu, należącego do firmy E. Drewitz T. z o. p. w Toruniu składającego się z 1 kieratu R. I., 9 młócarń LBDG, 16 sieczkarń T.H.M.8½—4 kos., 7 sieczkarń T.H.M.9½ kos. 3, 9 sieczkarń T.H.M.8½ kos. 4, 23 sieczkarń T.H.M.9½ kos. 4, 13 sieczkarń T.H.M.10½—4 kos., oszacowanych na łączną sumę zł. 8.670,00. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Inowrocław, dnia 10 grudnia 1935 r.

Komornik: (—) Fr. Wiśniewski.

WESOŁYCH ŚWIĄT!
Dywan...!
Warszawskiej Fabryki Dywanów „DYWAN"
to rzecz dobra i piękna to radość trwająca lata całe
Wyłączna sprzedaż
K. Jarociński
Toruń
Od cen fabrycznych 10% ustępstwa!
SPORT BŁOCH
WOJSKO SPORT
Bracia Błoch
Universal
Drogerja
11314 Perfumerja
Toruń, Szeroka 17
wielki wybór
KOSMETYKI
kraj. i zagr.
OZDOBY
choinkowe
Podarek praktyczny
zakupiony z zaufaniem w Najpopularniejszym dla Wszystkich
Magazynie Bławatów
K. Jarociński w Toruniu
sprawia największe zadowolenie
wełny
jedwabie
aksamity
bieliznę
trykoty
pończochy
rękawiczki
galanterję
w wyjątkowo dużym wyborze
po wyjątkowo niskich cenach
OZDOBY
choinkowe
i gustowne podarki gwiazdkowe
kupuje się najtaniej
w Hurtowni 11316
JAN KAPCZYŃSKI
TORUŃ, ul. Szeroka 35
BRODNICA, ul. Hallera 7
Pończochy
Bielizna damska
M. J. Bagiński
Skład bławatów
Toruń, Szeroka 28
Obsługa skora i fachowa. 11920
Bracia TEWS
TORUŃ, MOSTOWA 36
polecają
jako praktyczne
Podarki Gwiazdkowe
Meble
wszelkiego rodzaju
Meble wyściełane 11342
Dywany
W niedzielę otwarte od god. 1 do 6.
Piwa Jasne Koźlak Monachijskie
Lemoniady
poleca
Browar Skierniewicki
WŁ. STRAKACZA
Toruń, Bydgoska 104
tel. 1864
Wielka sprzedaż
Torebek
damskich
i parasoli
po cenach najniższych
Billerta
Rynek Nowomiejski
Fr. Wiencek
Tel. 13-45 TORUŃ Mostowa 35
poleca praktyczne podarki gwiazdkowe
tanio 11318
Albumy — Papeterja
Gry — Wieczne pióra i t.p
INTROLIGATORNIA
OPRAWA OBRAZÓW
W. Kotliński
TORUŃ
ul. Szeroka 23
Magazyn bławatów
dostosowany do każdej kieszeni i każdego gustu
poleca praktyczne
11319 podarki gwiazdkowe
po cenach specjalnie zniżonych
Nie zapomnij! Gwiazdka!
Święty Mikołaju!
Czekamy już na nią bez mała rok cały
Prezentów, podarków, zabawek jak w Raju
Odnajdziesz w Kiermaszu, bo skład to niemały.
Kiermasz Światowy
Toruń, Starom. Rynek 30
ODDZIAŁY: Poznań, Gdynia,
Zabawki
wełna, swetry, pończochy, fartuchy, bielizna najtaniej na gwiazdkę
w firmie
Czesław Deutsch, Toruń
ul. św. Katarzyny 12,
11324 ul. Kościuszki 9.
NA GWIAZDKĘ poleca
po cenach przystępnych wszelkie
Artykuły szkolne i biurowe
teki skórzane, tańce i wielki wybór torebek dziecinnych i damskich oraz artykuły wchodzące w zakres dewocjonalij. 11323
Marta Nadolna,
artykuły piśmienne
Toruń, ul. Szewska 12.
DLA NAJMILSZYCH OD GWIAZDKI
MEBLE
różnego rodzaju w solidnem wykonaniu po cenach konkurencyjnych poleca
11325
Zenon Kowalewski
Telefon 332
PIWA
Okocimskie
Marcowe
Świętojańskie
Porter
poleca w beczkach, butelkach i syfonach 11326
Reprez. Browaru Okocimskiego
Aleksander Freining
Toruń, Podmurna 58/60
Telefon 1334
E. KWIATKOWSKI

Choinka to tradycja domu katolickiego

palcie na choinkach

świeczki choinkowe

polskiej i katolickiej firmy

POLO

wł. Franciszek Hawliczek

Nadzwyczajna okazja!

W dniu 20 grudnia 1935 r. odbędzie się

Sprzedaż przymusowa 2-ch realności

I. Dom mieszkalny III. piętr. (w tym 2 sklepy handl.) przy ul. Żeglarskiej
Cena wywołania zł. 20. 68.38

II. Dom mieszkalny II. piętrowy z przybudówką przy ul. Mostowej
(na parterze ubikacje biurowe)
Cena wywołania zł. 2..334,—

Bliższych informacyj udziela:

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI miasta TORUNIA (w Ratuszu)

11088

Szanowną Publiczność miasta Torunia i okolicy zawiadamiam uprzejmie, że z dniem 14 bm. otwieram przy

ul. Chełmińskiej 5 w Toruniu

pierwszorzędny zakład optyczny

Zadaniem mojem będzie zadowolenie najwybredniejszych wymagań Szanownej Klienteli.

Posiadając nowocześnie urządzony warsztat optyczny, będę w możności wykonywać wszelkie prace w zakresie optyki.

Równocześnie polecam w wielkim wyborze szkła do okular wszelkiego rodzaju, oprawki do binokli i okular, barometry, termometry, lornetki i t. p. artykuły, dając dobry towar za przystępną cenę.

Prosząc o łaskawe poparcie mego młodego przedsiębiorstwa, pozostaję

z poważaniem

Marian Grodzki, optyk

Wielki wybór artykułów filatelistycznych! 11215

V. N. 37/32. 11341

UCHWAŁA.

Postępowanie upadłościowe względem majątku kupca Jana Rolirada z Torunia znosi się, albowiem zawarta dnia 30 października 1935 przymusowa ugoda zatwierdzona uchwałą z 6. 11. 1935 urosła w moc prawną.

Toruń, dnia 23 listopada 1935 r.

Sąd Grodzki.

Zlecenie Nr. 1359/IX.

Kup sobie u nas na dogodnych warunkach rewelacyjny odbiornik 3 obwodowy model 1936 r. o dalekim zasięgu i doskonałej selektywności.

PHILIPS 44 A

SCHWENKGRUB-RADJO

TORUN 10932

Łazienna 17. Telefon 16-65

Praktyczne

prezenty gwiazdkowe

10231 znajdziesz w firmie

J. WŁOCH Skład papieru i galanterji

Toruń, Przedzamcze. Tel. 1726

Km. 1837/35. 11330

PRZETARG

17 grudnia godzina 10 sprzedaje przy ul. Most Pauliński 4 przymusowym przetargiem za gotówkę: bibljotekę, lustro, biurka, pianino, garnitur klubowy i t. d.

(—) **Brunon Duplicki,**
komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu.

FIRANKI

Kapy na łóżka, story, materjały na rolosy obrusy, narzutki, gobeliny, Kołdry watowane, inlety, płótna i ręczniki

— poleca w wielkim wyborze —

B. Stryczyński, TORUŃ

ul. Królowej Jadwigi 12/14.
Skład firanek 11335

Km. 1786/35. 11331

PRZETARG

17 grudnia godzina 12 sprzedaje przy ul. Podgórnej 52, przymusowym przetargiem za gotówkę: Kuter i Wolf maszyna rzeźnicka skombinowana.

(—) **Brunon Duplicki,**
komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu.

Rzeźnictwo

nowoczesne w ruchliwej dzielnicy Torunia tworzącej wielką przyszłość wynajmę poważ. reflekt. Właściciel Janiszewski. Toruń, Szosa Chełmińska. 11311

UWAGA!

P. T. Publiczności do łask. wiadomości iż opłata za garderobę w kawiarni „Europa", Gdynia, jest nieprzymusowa.

Dyrekcja
11142 **M. Grabowski**

PAWILON POŃCZOCH poleca

Toruń, Król. Jadwigi 12/14 10923

POŃCZOCHY jedwabne od 1.75

RĘKAWICZKI wełn. z mankietem od 1.50

SWETRY damskie czysta weł. od 6.75

PULOWERY męskie od 4.50

SKARPETY damsk. męzk. dziec. od 0.95

NA GWIAZDKĘ

CENY SPECJALNIE ZNIŻONE! 11308

BŁAWATY - JEDWABIE - KONFEKCJA - FUTRA

DOM HANDLOWY **M. S. LEISER** TORUŃ STARY RYNEK

Pierniki — Czekolady — Łom

Najpraktyczniejszy **prezent** to komplety pierników **w skrzynkach** a 8, 10, 12 zł. Mimo podrożenia surowców prawie o 100% (masło kokosowe, miód i t. p.) ceny nasze zost ły bez zmiany. — Wysyłki zamiejscowe załatwiamy odwrotną pocztą.

H. THOMAS Wł. A. ROST **TORUŃ**

Sklepy sprzedaży **Nowy Rynek 4 — Szeroka 38** F-ma Malinowski sklep szkła i porcelany

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI.

Urząd Skarbowy w Toruniu podaje do publicznej wiadomości, że dnia 17 grudnia 1935 r. i 27 grudnia 1935 r. o godz. 10-tej w składnicy Urzędu Skarbowego przy ulicy Piekary 4, sprzedawać będzie w drodze licytacji przymusowej różnego rodzaju ruchomości.

Toruń, dnia 12 grudnia 1935 r.

Naczelnik Urzędu Skarbowego w Toruniu.

Zlecenie Nr. 1362/IX. 11340

V. N. 3/28. 11339

UCHWAŁA.

W sprawie upadłości nad majątkiem kupca Wal. Balickiego, Kowalewo, postępowanie upadłościowe uchyla się z powodu wyczerpania masy.

Wynagrodzenie zarządcy masy ustala się na 500 złotych za cały czas trwania konkursu.

Toruń, dnia 29 listopada 1935 r.

Sąd Grodzki.

Zlecenie Nr. 1360/IX.

Km. 152/35, 983/35, 1508/35, 1522/35, 1276/35. 11356

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Inowrocławiu rew. I. M. Wasiukiewicz, ul. M. Piłsudskiego 45, na podstawie art 604 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 18 grudnia 1935 r. o godz. 9 odbędzie się licytacja 1 samochodu marki „Whippet", oszac. na 1.500 zł. w Inowrocławiu przy ul. Solankowej nr. 17.

Dnia 19 grudnia 1935 r. o godz. 14 w maj. Leszcze odbędzie się licytacja 1 karety na gumach (dwuosob.), 1 karety (lando), 1 koczu na żelazach i 1 karety wiszącej na żelazach, oszacowanych na 2.300 zł.;

w Witowicach u Jana i Janiny Markiewiczów: 8 warchlaków, 8 prosiaków, 2 warchlaków-średniaków i 1 wolantu czarnego, oszacowanych na łączną sumę 900 zł.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Inowrocław, dnia 12 grudnia 1935 r.

(—) **Wasiukiewicz,**
komornik.

BYDGOSZCZ

Polecam moje piękne **pianina fortepiany**

tylko 1.38 długie po najniższych cenach i na najdogodniejszych warunkach. Eksport do wszystkich części świata. (5338

B. Sommerfeld
Bydgoszcz
ul. Śniadeckich 2.

Pijcie Kawę „Maluś"

z prawdziwego słodu

Browaru Bydgoskiego.

2 pokoje

nadające się na kancelarję adwokacką lub inne przedsiębiostwo od zaraz. Bydgoszcz, Długa 24. 11104

Sypialnie

wielki wybór, wszelkie inne zamówienia po cenach najtańszych tylko w Stolarni Jakubowski, Bydgoszcz, ul. Chwytowo 6. 11192

Parcele

sprzeda Karolewo — Kotomierz względnie Gorgolewski-Bydgoszcz, Kozietulskiego 10 tel. 19-19 11377

Kupiec

przystojny, lat 29, katolik, posiadający skład bławatów, 30.000 gotówki, pragnie ożenić się z panną przystojną do lat 29, posiadającą taką samą gotówkę lub dom czynszowy. Zgłoszenia do Administracji „Dnia Bydgoskiego" pod 9470. (11377)

Tapicerzy!

Korzystajcie z okazyjnego zakupu trawy indyjskiej w cenie 22 gr. za kilo oraz włosia tapicerskiego, kręconego, po zł. 2,40 i zł. 3.95 za kilo. „Surowiec" Bydgoszcz. Grudziądzka 33, tel. 14-58. 11297

GRUDZIĄDZ

Lekcje tańców

w kółeczkach zbiorowych, jak i pojedyńczo udziela A. Różyńska, Grudziądz, Plac 23-Stycznia 22, m. 2. 10931

Na gwiazdkę

Ładny piesek (pinczer) na sprzedaż. Wiadomość: Grudziądz. Sienkiewicza 9, m. 8. 11236

Smalec

czysto wieprzowy pod gwarancją świeży funt zł 1,15 Grudziądz, Bracka 7. 11234

Ostrzeżenie!

Ostrzegam szanowną klientelę przed ewentualną dostawą gorszego gatunku węgla, pod pozorem mojej firmy, przez zwolnionego woźnicę T. Martinkiego.

Skład opału i wyrobów cementowych

J. Grabski, Grudziądz,

ul. ks. Budkiewicza 16.
11235 Telefon 1703.

GDYNIA

Meble biurowe 8700

urządzenia składowe, okna i drzwi, oraz wszelkie prace stolarskie wykonuje na miejscu

Gdynia, ul. Lipowa 11

telefon 21-58

BYDGOSKA FABRYKA MEBLI BIUROWYCH

Płyty na drzwi.

Specjalne wymiary: 220/75, 220/85, 220/93, 220/100 cm. i inne szerokości

SKŁAD DYKTY „OPATO"

7420 **GDYNIA,**
Śląska 1-3, tel. 26 13.
GDAŃSK,
Hlg. Geistgasse 87, tel. 24111

Butelki

litrowe i półlitrowe od denaturatu w większych ilościach poleca **E. KAUSS, Gdynia,** ul. Starowiejska 10, tel. 22-13. 11186

Poszukuje się

2-ch praktykantów biurowych w wieku do 23-ch lat z niższą Szkołą Handlową, z dobrej rodziny i referencjami wiarogodnych osób. Zgłoszenia ze świadectwami w Morskiem Oku, Gdynia, codziennie od godz. 11—13-tej. 11258

Pokój

umeblowany tanio do wynajęcia w śródmieściu. Gdynia, Abrahama 39 m. 6 (11373

RUMJA - ZAGÓRZE

Szanownym Klientom moim składam serdeczne życzenia z okazji świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

Fuzik Jan, Zagórze
ul. Sobieskiego (telefon 18)
Magazyn bławatny, galanterji, towarów krótkich!

„Rumja"

Wszystkim moim Szanownym Klientom składam życzenia 11291

„Wesołych Świąt Bożego Narodzenia i Dosiego Roku"

„ELEKTROTECHNIKA"
właść. **Józef Stromski,**
Rumja, tel. 25.

„Rumja"

Z okazji **Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku** składam wszystkim moim Szanownym Klientom **serdeczne życzenia.**

Alojzy Pomieczyński
Piekarnia Rumja,
tel. 23. 11290

„Rumja"

Z okazji **Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku** składam wszystkim moim Szanownym Klientom 11288 **serdeczne życzenia**

Wojciech Lesner,
piekarnia parowa,
ul. Dębogórska Rumja.

Niewątpliwie

praktycznym i cennym podarkiem gwiazdkowym jest dobre wieczne pióro. Wielki wybór wiecznych piór światowych marek po cenach fabrycznych i tanich szkolnych w Księgarni N. Gieryna, Bydgoszcz, Plac Teatralny. Tanie ołówki automatyczne. 11294

Dobrze wychowany.
— Daruje pani dobrodziejka, że telefonuję do niej będąc w negliżu...

OGŁOSZENIA:
wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej . . . . . . 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . 1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie . . . . 0.80 zł
w tekście na dalszych stronach . . . . 0.50 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki.
Komunikaty 60 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20% nadwyżki.
W W.M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:
W ekspedycji miejscowych agencyj . . . . . . 2.50 zł
Z odnoszeniem do domu . . . . 2.80 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu . . . . . . 2.89 zł
Pod opaską . . . . 4.50 zł
W Gdańsku przez pocztę . . 2.32 gd; przez gońca . . 2.00 gd
„ „ z odbieraniem w administracji wprost . . 1.75 gd
Zagranicą . . . . 4.00 gd
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny: Witold Męźnicki, Toruń, ul. Mickiewicza 34.

UWAGI:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20% nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12. — Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: Józef Dobrostański, Gdynia, ul. Kujawska. — Redaktor odpowiedzialny na Wejherowo: Tadeusz Gierut, Wejherowo, ul. Sobieskiego 18 a. — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Leon Formański, Grudziądz, Plac 23 Stycznia 17, I. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: Kazimierz Kretowicz, Tczew, Kościuszki 1. —

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja. Członkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.